SISTEME POLITICO-ADMINISTRATIVE ÎN UE

Sistemul administrativ al României

Considerații generale

- Caracter diferenţiat
  - Formare
  - Longevitate
  - Structura
  - Funcţionare
- Element important: stabilitatea – condiţionată de numeroşi factori
- Instabilitatea guvernamentală nu presupune schimbarea tuturor sau a majorităţii deţinătorilor de portofolii ministeriale, odată cu schimbarea guvernelor. Motiv: titularii portofoliilor ministeriale sunt numiţi (teoretic) după criterii de competenţă şi nu după culoarea politică.
  - Practica a dovedit că longevitatea ministerială poate exista cu o instabilitate guvernamentală cronica (ex. Franţei sub cea de-a III şi a IV-a Republică sau a Italiei din domeniile 7-8 ale sec. XX).

Clarificări terminologice

- Conform Constituţiei, România este un stat naţional, suveran şi independent, unitar şi indivizibil ce se organizează potrivit principiului separaţiei şi echilibrului celor trei puteri: legislativă, executivă şi judecătorească. Dacă funcţia legislativă în stat este asigurată de Parlament, iar cea judecătorească de instanţele judecătoreşti, autoritatea executivă este reprezentată de preşedintele ţării, care are atribuţia de a veghea la respectarea Constituţiei şi la buna funcţionare a autorităţilor publice, precum şi de Guvern, care are rolul de a asigura politica internă şi externă a ţării şi de a exercita conducerea generală a administraţiei publice.

- În ce priveşte formarea şi funcţionarea guvernelor sunt de remarcat trei aspecte care prezintă interes:
  - 1. gradul de libertate privind modificarea structurii guvernamentale, cu efecte asupra stabilităţii administraţiei şi capacităţii sale de adaptare;
  - 2. poziţia şefului guvernului care poate fi *primus inter pares* sau adevaratul conducător al politicii guvernamentale;
  - 3. modul de funcţionare a echipei guvernamentale care condiţionează modalităţile de coordonare interministerială şi rezultatele acţiunii guvernului.

- Activitatea executivă are aşadar două componente de bază, respectiv : **guvernarea - trasarea deciziilor esenţiale pentru prezentul şi viitorul unei ţări, inclusiv din perspectiva relaţiilor cu alte state sau cu organizaţii internaţionale şi administrarea - rezolvarea nevoilor curente, cotidiene, ale statului respectiv.**
- Administraţia publică, în mod tradiţional, presupune două elemente de bază:
- Executarea legii – cuvântul "lege" fiind înţeles în accepţiunea "lato sensu", de act normativ cu forţa obligatorie şi nu în accepţiunea "stricto sensu", de act juridic al Parlamentului.
- Prestarea de servicii publice în limitele legii. Prin serviciul public se înţelege activitatea organizată sau desfăşurată de o autoritate a administraţiei publice pentru a satisface nevoi sociale în interes public.

Autorităţile administraţiei publice

- Autorităţile publice care pun în practică deciziile luate în cadrul activităţii executive sunt identificate sub numele de „autorităţi ale administraţiei publice”. Acestea sunt împărţite în autorităţi publice de stat (centrale) şi autorităţi ale administraţiei publice locale. Pentru realizarea sarcinilor ce le revin acestea au posibilitatea de a folosi forţa publică a statului cu care sunt înzestrate.
- Autorităţile administraţiei publice de stat sunt:
  - Guvernul;
  - Administraţia de specialitate: ministerele, autorităţile administrative autonome, serviciile publice deconcentrate;
  - Prefectul.
- Autorităţile administraţiei publice locale sunt:
  - Consiliul judeţean;
  - Consiliul local;
  - Primarul;
  - Serviciile publice locale.

Principii generale

- **Principii care se aplică în procedura necontencioasă :**
  - Legalităţii, oportunităţii şi eficienţei;
  - Exercitării obligatorii şi cu bună credinţă a competenţelor legale;
  - Egalităţii în faţa administraţiei publice;
  - Motivării acţiunii administrative şi a măsurilor dispuse;
  - Exercitării ierarhice a recursului;
  - Transparenţei în activitatea administraţiei publice şi accesul liber la informaţiile de interes public;
  - Folosirii limbii române în scris şi vorbit, iar după caz, în condiţiile legii, şi a limbii minorităţilor naţionale;
  - Obligativităţii aducerii la cunoştinţă a actelor adoptate/emise şi a măsurilor dispuse;
  - Exercitării controlului asupra activităţii executive;
  - Celerităţii rezolvării problemelor cetăţenilor;
  - Subsidiarităţii;
  - Colaborării şi cooperării;
  - Responsabilităţii şi răspunderii.

- **Principii care se aplică în procedura contencioasă:**
  - Contradictorialităţii;
  - Independenţei în activitatea administrativ-jurisdicţională;
  - Garantării dreptului la apărare, reprezentare, precum şi la exercitarea căilor de atac în faţa jurisdicţiilor administrative şi a instanţelor judecătoreşti;
  - Stabilităţii şi motivării actului administrativ-jurisdicţional.

Administraţia publică de stat

- **Guvernul prin natura activităţii pe care o desfăşoară este parte a sistemului autorităţilor administraţiei publice, exercitând conducerea generală a administraţiei publice. Sarcina sa este de a duce la îndeplinire programul de guvernare aprobat de Parlament şi de a asigura realizarea politicii interne şi externe a ţării.**
- Atribuţiile Guvernului pot fi împărţite în mai multe categorii:
  - atribuţii generale
  - atribuţii în domeniul normativ
  - atribuţii în domeniul economic
  - atribuţii în domeniul social
  - atribuţii în domeniul legalităţii şi apărării ţării
  - atribuţii în domeniul relaţiilor externe

- atribuţii generale:
  - exercită conducerea generală a administraţiei publice;
  - asigură executarea de către administraţia publică a legilor şi a celorlalte dispoziţii normative date în aplicarea acestora;
  - conduce şi controlează activitatea ministerelor şi a celorlalte organe centrale precum şi a autorităţilor locale ale administraţiei publice;
  - asigură administrarea proprietăţii publice şi private a statului.

- atribuţii în domeniul normativ:
  - elaborează proiecte de legi şi le supune spre aprobare Parlamentului şi de asemenea dezbate propunerile legislative care privesc activitatea executivă primite din partea Parlamentului;
  - emite hotărâri pentru organizarea executării legilor, ordonanţe în temeiul unei legi speciale de abilitare şi ordonanţe de urgentă potrivit Constituţiei;
  - elaborează proiectul legii bugetului de stat şi a bugetului asigurărilor sociale de stat şi le supune spre adoptare Parlamentului.

- **atribuţii în domeniul economic :**
  - aprobă strategiile şi programele de dezvoltare economică a ţării, pe ramuri şi domenii de activitate şi le supune spre adoptare Parlamentului;
  - aprobă balanţa comercială şi de plaţi externe, precum şi planurile de încasări şi plăţi în numerar;
  - aprobă programele pentru modernizarea capacităţilor de producţie ce se realizează prin subvenţii de stat;
  - stabileşte măsuri pentru introducerea şi dezvoltarea mecanismelor economiei de piaţă;
  - asigură reorganizarea activităţii economice, potrivit cerinţelor economiei de piaţă, precum şi adoptarea măsurilor de privatizare a unor activităţi;
  - aprobă regimul preţurilor şi tarifelor la produsele, lucrările şi serviciile pentru care preţul şi tariful se stabileşte de către Guvern;
  - aprobă amplasarea obiectivelor de investiţii şi scoaterea terenurilor din producţia agricolă ori din fondul forestier, precum şi defrişarea unor suprafeţe împădurite, în vederea realizării de obiective de investiţii.

- atribuţii în domeniul social:
  - asigură realizarea politicii în domeniul social potrivit Programului de guvernare.
  - atribuţii în domeniul legalităţii şi apărării ţării
  - asigură apărarea ordinii de drept şi liniştii publice, a drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti;
  - aduce la îndeplinire măsurile adoptate, pentru apărarea ţării, scop în care organizează şi înzestrează forţele armate;
  - stabileşte măsurile de aplicare a reglementărilor legale privind apărarea secretului de stat;
  - organizează desfăşurarea, în bune condiţii, a alegerilor pentru Preşedintele României, Parlament şi autorităţile locale.

- atribuţii în domeniul relaţiilor externe:
  - adoptă măsuri cu privire la negocierea de tratate, acorduri şi convenţii internaţionale, care angajează statul român şi le înaintează Preşedintelui României;
  - aprobă acordurile interguvernamentale, care se vor putea semna numai din împuternicirea primului-ministru.
- alte atribuţii:
  - îndeplineşte orice alte atribuţii prevăzute de lege.

- **Ministerele sunt organe de specialitate ale administraţiei publice centrale care realizează politica guvernamentală în domeniile de activitate ale acestora. Acestea se organizează şi funcţionează numai în subordinea Guvernului.**
- Miniştrii reprezintă ministerele în raporturile cu celelalte autorităţi publice şi răspund de întreaga activitate a ministerului.
- Miniştrii au următoarele atribuţii:
  - organizează, coordonează şi controlează aplicarea legilor, ordonanţelor şi hotărârilor Guvernului, a ordinelor şi instrucţiunilor emise potrivit legii, cu respectarea limitelor de autoritate şi a principiului autonomiei locale a instituţiilor publice şi a agenţilor economici;
  - iniţiază şi avizează proiecte de lege, ordonanţe, hotărâri ale Guvernului, în condiţiile stabilite prin metodologia aprobată de Guvern;

- acţionează pentru aplicarea strategiei proprii a ministerului, integrată celei de dezvoltare economico-socială a Guvernului;
- fundamentează şi elaborează propuneri pentru bugetul anual, pe care le înaintează Guvernului;
- urmăresc proiectarea şi realizarea investiţiilor din sistemul ministerelor, în baza bugetului aprobat;
- reprezintă interesele statului în diferite organe şi organisme internaţionale, în conformitate cu acordurile şi convenţiile la care România este parte şi cu alte înţelegeri stabilite în acest scop, şi dezvoltă relaţii de colaborare cu organe şi organizaţii similare din alte state şi cu organizaţii internaţionale ce interesează domeniul lor de activitate;
- iniţiază şi negociază, din împuternicirea Preşedintelui României sau a Guvernului, în condiţiile legii, încheierea de convenţii, acorduri şi alte înţelegeri internaţionale sau propun întocmirea formelor de aderare la cele existente;

- urmăresc şi controlează aplicarea convenţiilor şi acordurilor internaţionale la care România este parte şi iau măsuri pentru realizarea condiţiilor în vederea integrării în structurile europene sau în alte organisme internaţionale;
- coordonează şi urmăresc elaborarea şi implementarea de politici şi strategii în domeniile de activitate ale ministerului, potrivit strategiei generale a Guvernului;
- avizează, în condiţiile legii, înfiinţarea organismelor neguvernamentale şi cooperează cu acestea în realizarea scopului pentru care au fost create;
- colaborează cu instituţiile de specialitate pentru formarea şi perfecţionarea pregătirii profesionale a personalului din sistemul lor;
- aprobă, după caz, editarea publicaţiilor de specialitate şi informare.

- **Autorităţile administrative autonome se înfiinţează numai prin lege organică şi sunt independente faţă de Guvern, aflându-se în afara sistemului administraţiei guvernamentale.**
- În România funcţionează următoarele autorităţi administrative autonome, înfiinţate conform prevederilor constituţionale:
  - Avocatul Poporului;
  - Consiliul Legislativ;
  - Consiliul Suprem de Apărare a Ţării;
  - Consiliul Superior al Magistraturii;
  - Curtea de Conturi;
  - Serviciul Român de Informaţii.

- De asemenea au mai fost înfiinţate prin legi organice următoarele autorităţi administrative autonome:
  - Agenţia Româna de Presa ROMPRES;
  - Autoritatea Electorală Permanentă;
  - Banca Naţională a României;
  - Comisia de supraveghere a Asigurărilor;
  - Comisia Naţională a Valorilor Imobiliare;
  - Consiliul Concurenţei;
  - Consiliul Economic Social;
  - Consiliul Naţional al Audiovizualului;
  - Consiliul Naţional de Evaluare Academică;
  - Consiliul Naţional de Formare Profesională a Adulţilor;
  - Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii.
- Aceste autorităţi administrative autonome exercită o activitate executivă ce are ca obiect organizarea executării şi executarea în concret a legii, asigurarea funcţionării unor servicii publice şi exercitarea unor competenţe administrativ-jurisdicţionale, încadrându-se în categoria organelor executive ale statului.

- **Serviciile publice deconcentrate sunt structurile teritoriale prin care ministerele şi celelalte organe centrale îşi realizează competenţa la nivel naţional, pe întreg teritoriul ţării şi îşi îndeplinesc în mod concret atribuţiile conferite de lege. Atribuţiile şi structura organizatorică a acestora se aprobă prin ordin al ministrului sau al conducătorului organului de specialitate în subordinea căruia îşi desfăşoară activitatea, după caz.**
- Ministerele pot avea servicii publice deconcentrate la nivelul judeţelor, oraşelor şi respectiv, sectoarelor, şi chiar al comunelor.

- inspectoratele judeţene de poliţie;
- inspectoratele judeţene de protecţie civilă;
- inspectoratele şcolare judeţene;
- direcţiile generale de finanţe publice;
- direcţiile sanitar-veterinare;
- direcţiile judeţene de statistică;
- direcţiile judeţene pentru sport;
- direcţiile pentru dialog, familie şi solidaritate socială;
- comisariatele judeţene ale Gărzii de mediu;
- agenţiile judeţene pentru ocuparea forţei de muncă
- casele judeţene de pensii;
- oficiile judeţene pentru protecţia consumatorului;
- oficiile de cadastru şi publicitate imobiliară.

Prefectul

- **Prefectul este un reprezentant al statului, mai exact al executivului central, care are rolul de a veghea asupra aplicării legii de către autorităţile administraţiei publice locale.**
- Începând cu 1 ianuarie 2006 prefectul face parte din categoria înalţilor funcţionari publici, aşa cum este precizat în Legea nr. 340/2004 privind instituţia prefectului, art. 9 alin. 1.

Atribuții ale prefectului („în calitate de reprezentat al Guvernului”) (L. 340/2004, republicată în 2008)

- asigură la nivelul teritoriului **realizarea intereselor naţionale**, **aplicarea şi respectarea Constituţiei, a legilor, a ordonanţelor şi hotărârilor Guvernului,** a celorlalte acte normative, precum şi a ordinii publice;
- acţionează pentru **realizarea în judeţ**, respectiv în municipiul Bucureşti, **a obiectivelor cuprinse în Programul de guvernare**, şi dispune măsurile necesare pentru îndeplinirea lor, în conformitate cu competenţele şi atribuţiile ce îi revin, potrivit legii;
- ***conduce*, *prin compartimentele proprii de specialitate, activitatea serviciilor publice deconcentrate*** *ale ministerelor şi ale celorlalte organe ale administraţiei publice centrale din unităţile administrativ-teritoriale;*

- acţionează pentru **asigurarea climatului de pace socială**, menţinerea unui contact continuu cu toate nivelurile instituţionale şi sociale, acordând o atenţie constantă prevenirii tensiunilor sociale;
- **verifică legalitatea actelor administrative** ale consiliului judeţean, ale consiliului local sau ale primarului;
- asigură, împreună cu autorităţile şi organele abilitate, pregătirea şi aducerea la îndeplinire, în condiţiile stabilite prin lege, a **măsurilor de pregătire şi intervenţie pentru situaţii de urgenţă**

- dispune, în calitate de **preşedinte al Comitetului judeţean pentru situaţii de urgentă**, măsurile care se impun pentru prevenirea şi gestionarea acestora şi foloseşte, în acest sens, sumele special prevăzute în bugetul propriu cu această destinaţie;
- utilizează, în calitate de **şef al protecţiei civile**, fondurile special alocate de la bugetul de stat şi baza logistică de intervenţie în situaţii de criză, în scopul desfăşurării în bune condiţii a acestei activităţi;
- dispune măsurile corespunzătoare pentru prevenirea infracţiunilor şi apărarea **drepturilor şi a siguranţei cetăţenilor**, prin organele legal abilitate;
- asigură realizarea planului de măsuri pentru **integrare europeană**;
- dispune măsuri de aplicare a **politicilor naţionale** hotărâte de Guvern şi a politicilor de integrare europeană;
- hotărăşte, în condiţiile legii, **cooperarea sau asocierea cu instituţii similare din ţară şi străinătate**, în vederea promovării intereselor comune.
- asigură folosirea, în condiţiile legii, a limbii materne în raporturile dintre cetăţenii aparţinând minorităţilor naţionale şi serviciile publice deconcentrate în unităţile administrativ teritoriale în care aceştia au o pondere de peste 20%.

- În exercitarea atribuţiei cu privire la verificarea legalităţii actelor administrative ale autorităţilor administraţiei publice locale ori judeţene, **prefectul poate ataca, în faţa instanţei de contencios administrativ, aceste acte**, dacă le consideră nelegale, cu excepţia actelor de gestiune. Actul atacat este suspendat de drept.
- Prefectul **poate verifica măsurile întreprinse de primar sau de preşedintele consiliului judeţean** în calitatea lor de reprezentanţi ai statului în unitatea administrativ-teritorială şi poate sesiza organele competente în vederea stabilirii măsurilor necesare, în condiţiile legii

Raporturile cu deconcentratele

- Din comisia de concurs pentru ocuparea postului de conducător al unui serviciu public deconcentrat face parte obligatoriu şi un reprezentant al instituţiei prefectului din judeţul în care îşi are sediul serviciul public, desemnat prin ordin al prefectului, în condiţiile legii.
- Prefectul poate propune miniştrilor şi conducătorilor celorlalte organe ale administraţiei publice centrale organizate la nivelul unităţilor administrativ-teritoriale sancţionarea conducătorilor serviciilor publice deconcentrate din subordinea acestora.

Colegiul prefectural

- În fiecare judeţ funcţionează un colegiu prefectural compus din prefect, subprefecţi şi conducătorii serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor şi ale celorlalte organe ale administraţiei publice centrale din subordinea Guvernului, care îşi au sediul în judeţul respectiv.
- La lucrările colegiului prefectural pot fi invitate şi alte persoane a căror prezenţă este considerată necesară.
- Atribuţiile colegiului prefectural privesc armonizarea activităţii serviciilor publice deconcentrate care au sediul în judeţul respectiv, precum şi implementarea programelor, politicilor, strategiilor şi planurilor de acţiune ale Guvernului la nivelul judeţului sau al localităţilor acestuia şi vor fi reglementate prin hotărâre a Guvernului.

Administraţia publica locală
Consiliul local (L. 215/2001)

- Consiliile locale sunt compuse din consilieri aleşi prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat, în condiţiile stabilite de Legea privind alegerile locale. Consiliul local se alege pentru un mandat de 4 ani, care poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau de catastrofă.
- Consiliul local are iniţiativă şi hotărăşte, în toate problemele de interes local, cu excepţia celor care sunt date prin lege în competenţa altor autorităţi publice, locale sau centrale.

Atribuții

- alege din rândul consilierilor **viceprimarul**, respectiv viceprimarii, după caz;
- stabileşte, în limitele normelor legale, numărul de personal din aparatul propriu;
- aprobă **statutul** comunei sau al orasului, precum şi regulamentul de organizare şi funcţionare a consiliului;
- avizează sau aprobă, după caz, studii, prognoze şi programe de **dezvoltare economico-socială, de organizare şi amenajare a teritoriului, documentaţii de amenajare a teritoriului şi urbanism, inclusiv participarea la programe de dezvoltare judeţeană, regională, zonală şi de cooperare transfrontalieră,** în condiţiile legii

- aprobă **bugetul local**, împrumuturile, virările de credite şi modul de utilizare a rezervei bugetare; aprobă contul de încheiere a exerciţiului bugetar; stabileşte **impozite şi taxe locale**, precum şi taxe speciale, în condiţiile legii;
- aprobă, la propunerea primarului, în condiţiile legii, organigrama, statul de funcţii, numărul de personal şi regulamentul de organizare şi funcţionare a aparatului propriu de specialitate, ale instituţiilor şi serviciilor publice, precum şi ale regiilor autonome de interes local;
- **administrează domeniul public şi domeniul privat** al comunei sau oraşului;
- hotărăşte **darea în administrare, concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate publică** ale comunei sau oraşului, după caz, precum **şi a serviciilor publice** de interes local, în condiţiile legii;

- **înfiinţează instituţii publice, societăţi comerciale şi servicii publice de interes local**; urmăreşte, controlează şi analizează activitatea acestora; instituie norme de organizare şi funcţionare pentru instituţiile şi serviciile publice de interes local; numeşte şi eliberează din funcţie, în condiţiile legii, conducătorii serviciilor publice de interes local, precum şi pe cei ai instituţiilor publice din subordinea sa; aplică sancţiuni disciplinare, în condiţiile legii, persoanelor pe care le-a numit;
- **hotărăşte asupra înfiinţării şi reorganizării regiilor autonome de interes local**; exercită, în numele unităţii administrativ-teritoriale, toate drepturile acţionarului la societăţile comerciale pe care le-a înfiinţat; hotărăşte asupra privatizării acestor societăţi comerciale; numeşte şi eliberează din funcţie, în condiţiile legii, membrii consiliilor de administraţie ale regiilor autonome de sub autoritatea sa;

- analizează şi aprobă, în condiţiile legii, **documentaţiile de amenajare a teritoriului şi urbanism** ale localităţilor, stabilind mijloacele materiale şi financiare necesare în vederea realizării acestora; aprobă alocarea de fonduri din bugetul local pentru acţiuni de apărare împotriva inundaţiilor, incendiilor, dezastrelor şi fenomenelor meteorologice periculoase;
- stabileşte măsurile necesare pentru **construirea, întreţinerea şi modernizarea drumurilor, podurilor, precum şi a întregii infrastructuri apartinând căilor de comunicaţii de interes local**;
- aprobă, în limitele competenţelor sale, documentaţiile tehnico-economice pentru lucrările de investiţii de interes local şi asigură condiţiile necesare în vederea realizării acestora;

- **asigură**, potrivit competenţelor sale, conditiile materiale şi financiare necesare pentru buna funcţionare a instituţiilor şi serviciilor publice de **educaţie, sănătate, cultură, tineret şi sport, apărarea ordinii publice, apărarea împotriva incendiilor şi protecţia civilă**, de sub autoritatea sa; urmăreşte şi controlează activitatea acestora;
- hotărăşte, în localităţile cu **medici** sau cu personal sanitar în număr insuficient, acordarea de stimulente în natură şi în bani, precum şi de alte facilităţi, potrivit legii, în scopul asigurării serviciilor medicale pentru populaţie; asemenea facilităţi pot fi acordate şi personalului didactic;
- contribuie la organizarea de **activităti ştiinţifice, culturale, artistice, sportive şi de agrement**;

- **hotărăşte cu privire la asigurarea ordinii publice**; analizează activitatea gardienilor publici, poliţiei, jandarmeriei, pompierilor şi a formaţiunilor de protecţie civilă, în condiţiile legii, şi propune măsuri de îmbunătăţire a activităţii acestora;
- acţionează pentru **protecţia şi refacerea mediului înconjurător**, în scopul creşterii calităţii vietii; contribuie la protecţia, conservarea, restaurarea şi punerea în valoare a monumentelor istorice şi de arhitectură, a parcurilor şi rezervaţiilor naturale, în condiţiile legii;
- contribuie la realizarea **măsurilor de protectie şi asistenţă socială**; asigură protecţia drepturilor copilului, potrivit legislaţiei în vigoare; aprobă criteriile pentru repartizarea locuinţelor sociale; înfiinţează şi asigură funcţionarea unor instituţii de binefacere de interes local;

- **înfiinţează şi organizează** târguri, pieţe, oboare, locuri şi parcuri de distracţie, baze sportive şi asigură buna funcţionare a acestora;
- atribuie sau schimbă, în condiţiile legii, **denumiri de străzi, de piete şi de obiective** de interes public local;
- conferă persoanelor fizice române sau străine, cu merite deosebite, **titlul de cetăţean de onoare** al comunei sau al oraşului;
- hotărăşte, în condiţiile legii, **cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine**, cu organizaţii neguvernamentale şi cu alţi parteneri sociali, în vederea finanţării şi realizării în comun a unor actiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local; hotărăşte **înfrăţirea** comunei sau oraşului cu unităţi administrativ-teritoriale similare din alte ţări;

- hotărăşte, în condiţiile legii, **cooperarea sau asocierea** cu alte autorităţi ale administraţiei publice locale din ţară sau din străinătate, precum şi aderarea la asociaţii naţionale şi internaţionale ale autorităţilor administraţiei publice locale, în vederea promovării unor interese comune;
- sprijină, în condiţiile legii, **activitatea cultelor religioase**;
- asigură **libertatea comerţului şi încurajează libera initiativă**, în condiţiile legii.

Consiliul judeţean

- autoritatea deliberativă administraţiei publice locale, constituită la nivel judeţean, pentru coordonarea activităţilor consiliilor comunale şi orăşeneşti, în vederea realizării serviciilor publice de interes judeţean.
- Acesta este compus din consilieri aleşi prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat, în condiţiile stabilite de Legea privind alegerile locale.
- Consiliul judeţean se alege pentru un mandat de 4 ani, care poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau de catastrofă

Atribuții

- alege din rândul consilierilor **2 vicepreşedinţi**;
- aprobă, la propunerea preşedintelui, regulamentul de organizare şi funcţionare a consiliului judeţean, **numărul de personal în limitele normelor legale, organigrama, statul de funcţii, regulamentul de organizare şi funcţionare** a aparatului propriu de specialitate, a instituţiilor şi serviciilor publice, precum şi a regiilor autonome de interes judeţean;
- **adoptă strategii, prognoze şi programe de dezvoltare economico-socială a judeţului** sau a unor zone din cuprinsul acestuia pe baza propunerilor primite de la consiliile locale, dispune, aprobă şi urmăreşte, în cooperare cu autorităţile administraţiei publice locale comunale şi orăşeneşti interesate, măsurile necesare

- **coordonează activitatea consiliilor locale ale comunelor şi oraşelor în vederea realizării serviciilor publice de interes judeţean**;
- **aprobă bugetul propriu al judeţului**, împrumuturile, virările de credite şi modul de utilizare a rezervei bugetare; aprobă contul de încheiere a exerciţiului bugetar; stabileşte impozite şi taxe, precum şi taxe speciale, în condiţiile legii; **hotărăşte repartizarea pe comune, oraşe şi municipii a cotei din sumele defalcate** din unele venituri ale bugetului de stat sau din alte surse, în condiţiile legii;
- administrează domeniul public şi domeniul privat al judeţului;

- hotărăşte **darea în administrare, concesionarea** sau închirierea bunurilor **proprietate publică** a judeţului sau, după caz, a serviciilor publice de interes judeţean, în condiţiile legii; hotărăşte cu privire la **vânzarea, concesionarea şi închirierea bunurilor proprietate privată** a judeţului, în conditiile legii;
- hotărăşte **înfiinţarea de instituţii publice şi de servicii publice de interes judeţean**, în condiţiile legii; numeşte şi eliberează din funcţie, în condiţiile legii, conducătorii instituţiilor şi serviciilor publice pe care le-a înfiinţat şi le aplică, dacă este cazul, sancţiuni disciplinare, în condiţiile legii;
- hotărăşte asupra **reorganizării regiilor autonome de interes judeţean**; exercită în numele unităţii administrativ-teritoriale toate drepturile acţionarului la societăţile comerciale pe care le-a înfiinţat; hotărăşte asupra privatizării acestor societăţi comerciale;

- stabileşte, pe baza consultării autorităţilor administraţiei publice locale comunale şi orăşeneşti, **proiectele de organizare şi amenajare a teritoriului judeţului**, precum şi de dezvoltare urbanistică generală a judeţului şi a unităţilor administrativ-teritoriale componente;
- aprobă **construirea, întreţinerea şi modernizarea drumurilor, podurilor, precum şi a întregii infrastructuri apartinând căilor de comunicaţii de interes judetean**; acordă sprijin şi asistenţă tehnică de specialitate autorităţilor administraţiei publice locale comunale şi orăşeneşti pentru construirea, întreţinerea şi modernizarea drumurilor comunale şi orăşeneşti; în acest sens consiliul judeţean poate înfiinţa servicii publice specializate;
- aprobă **documentaţiile tehnico-economice pentru lucrările de investiţii** de interes judeţean, în limitele şi în condiţiile legii;

- asigură, potrivit competenţelor sale, condiţiile materiale şi financiare necesare în vederea bunei funcţionări a **instituţiilor de cultură, a instituţiilor şi serviciilor publice de educaţie, ocrotire socială şi asistenţă socială, a serviciilor publice de transport** de sub autoritatea sa, precum şi a altor activităţi, în condiţiile legii;
- asigură **sprijin financiar pentru actiuni culturale** sau desfăşurate de cultele religioase, precum şi pentru activităţi educativ-ştiinţifice şi sportive;
- **înfiinţează instituţii sociale şi culturale**, precum şi pentru protecţia drepturilor copilului şi asigură buna lor funcţionare, prin alocarea fondurilor necesare;
- analizează propunerile făcute de **autorităţile administraţiei publice locale** comunale şi orăşeneşti, în vederea elaborării de prognoze şi programe de dezvoltare economico-socială sau pentru refacerea şi protecţia mediului înconjurător;

- atribuie, în condiţiile legii, **denumiri de obiective** de interes judeţean;
- hotărăşte, în condiţiile legii, **cooperarea sau asocierea cu alte autorităţi** ale administraţiei publice locale din ţară sau din străinătate, precum şi aderarea la asociaţii naţionale şi internaţionale a autorităţilor administraţiei publice locale, în vederea promovării unor interese comune;
- hotărăşte, în condiţiile legii, **cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine**, cu organizaţii neguvernamentale şi cu alţi parteneri sociali, în vederea finanţării şi realizării în comun a unor acţiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public judeţean;
- hotărăşte, în condiţiile legii, **asocierea cu consiliile locale**, pentru realizarea unor obiective de interes comun, scop în care poate înfiinţa împreună cu acestea instituţii publice, societăţi comerciale şi servicii publice;
- **coordonează activităţile Corpului gardienilor publici**, în condiţiile legii.

Primarul

- funcţie de autoritate publică.
- şeful administraţiei publice locale şi al aparatului propriu de specialitate al autorităţilor administraţiei publice locale, pe care îl conduce şi îl controlează.
- răspunde de buna funcţionare a administraţiei publice locale, reprezintă comuna sau oraşul în relaţiile cu alte autorităţi publice, cu persoanele fizice sau juridice romane sau străine, precum şi în justiţie.
- Primarul este ales prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat, în condiţiile stabilite de Legea privind alegerile locale. Mandatul primarului este de 4 ani şi poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau de catastrofă.

Atribuții

- asigură respectarea **drepturilor şi libertăţilor fundamentale** ale cetăţenilor, a prevederilor Constituţiei, precum şi **punerea în aplicare a actelor normative**, dispune măsurile necesare şi acordă sprijin pentru aplicarea ordinelor şi instructiunilor cu caracter normativ ale miniştrilor şi ale celorlalţi conducători ai autorităţilor administraţiei publice centrale, precum şi a hotărârilor consiliului judeţean;
- **asigură aducerea la îndeplinire a hotărârilor consiliului local. În situaţia în care apreciază că o hotărâre este ilegală, în termen de 3 zile de la adoptare îl sesizează pe prefect;**

- poate propune consiliului local consultarea populaţiei prin **referendum, cu privire la problemele locale** de interes deosebit. Pe baza hotărârii consiliului local ia măsuri pentru organizarea acestei consultări, în condiţiile legii;
- prezintă consiliului local, anual sau ori de câte ori este necesar, a comunei **informări, privind starea economică şi socială** sau a oraşului, în concordanţă cu atribuţiile ce revin autorităţilor administraţiei publice locale, precum şi informări asupra modului de aducere la îndeplinire a hotărârilor consiliului local;
- **întocmeşte proiectul bugetului local** şi contul de încheiere a exerciţiului bugetar şi le supune spre aprobare consiliului local;

- **ia măsuri pentru prevenirea şi limitarea urmărilor calamităţilor,** catastrofelor, incendiilor, epidemiilor sau epizootiilor, împreună cu organele specializate ale statului. În acest scop poate mobiliza populaţia, agenţii economici şi instituţiile publice din comună sau din oraş, acestea fiind obligate să execute măsurile stabilite în planurile de protecţie şi intervenţie elaborate pe tipuri de dezastre;
- **asigură ordinea publică** şi liniştea locuitorilor, prin intermediul poliţiei, jandarmeriei, gardienilor publici, pompierilor şi unităţilor de protecţie civilă, care au obligaţia să răspundă solicitărilor sale, în condiţiile legii;
- **îndrumă şi supraveghează activitatea gardienilor publici**, conform angajamentelor contractuale;

- ia măsurile prevăzute de lege cu privire la desfăşurarea **adunărilor publice**;
- ia măsuri de **interzicere sau de suspendare a spectacolelor**, reprezentaţiilor sau a altor manifestări publice care contravin ordinii de drept ori atentează la bunele moravuri, la ordinea şi liniştea publică;
- **controlează igiena şi salubritatea localurilor publice** şi produselor alimentare puse în vânzare pentru populaţie, cu sprijinul serviciilor de specialitate;
- ia măsuri pentru prevenirea şi combaterea pericolelor provocate de animale, în condiţiile legii;
- ia măsuri pentru **elaborarea planului urbanistic general** al localităţii şi îl supune spre aprobare consiliului local; asigură respectarea prevederilor planului urbanistic general, precum şi ale planurilor urbanistice zonale şi de detaliu;

- asigură **repartizarea locuinţelor sociale** pe baza hotărârii consiliului local;
- asigură **întreţinerea şi reabilitarea drumurilor publice**, proprietate a comunei sau a oraşului, instalarea **semnelor de circulaţie**, desfăşurarea normală a **traficului rutier** şi pietonal, în condiţiile legii;
- **conduce serviciile publice locale**; asigură funcţionarea serviciilor de **stare civilă şi de autoritate tutelară**; supraveghează realizarea măsurilor de asistentă şi ajutor social;
- îndeplineşte funcţia de **ofiţer de stare civilă**;

- emite **avizele, acordurile şi autorizaţiile** date în competenţa sa prin lege;
- **propune** consiliului local spre aprobare, în condiţiile legii, **organigrama, statul de funcţii**, numărul de personal şi regulamentul de organizare şi funcţionare a aparatului propriu de specialitate;
- **numeşte şi eliberează din funcţie, în condiţiile legii, personalul din aparatul propriu** de specialitate al autorităţilor administraţiei publice locale, cu excepţia secretarului; propune consiliului local numirea şi eliberarea din funcţie, în condiţiile legii, a conducătorilor regiilor autonome, ai instituţiilor şi serviciilor publice de interes local;

- răspunde de **inventarierea şi administrarea bunurilor** care aparţin domeniului public şi domeniului privat al comunei sau al oraşului;
- organizează **evidenţa lucrărilor de construcţii** din localitate şi pune la dispoziţie autorităţilor administraţiei publice centrale rezultatele acestor evidente;
- ia măsuri pentru **controlul depozitării deseurilor** menajere, industriale sau de orice fel, pentru asigurarea igienizării malurilor cursurilor de apă din raza comunei sau a oraşului, precum şi pentru decolmatarea văilor locale şi a podeţelor pentru asigurarea scurgerii apelor mari.

Serviciile publice locale

- Serviciile publice ale comunei sau oraşului se înfiinţează şi se organizează de consiliul local în principalele domenii de activitate, potrivit specificului şi nevoilor locale, cu respectare prevederilor legale şi în limita mijloacelor financiare de care dispune.

Exemple:

- Serviciul de pază asigurat de corpul gardienilor publici;
- Serviciul public de protecţie civilă;
- Serviciul de autorizare a construcţiilor;
- Serviciul public de stare civilă;
- Serviciile publice de gaz şi electricitate;
- Serviciul public de distribuţie a energiei termice;
- Serviciul public de alimentare cu apă şi canalizare;
- Serviciul public de transport călători;
- Serviciul public de întreţinere a spaţiilor verzi;
- Serviciul public de salubritate.

GUVERNE

GUVERNUL ROMÂNIEI

- Guvernul este consacrat în Constituţii sub **denumiri diferite** precum cele de: Cabinet, Guvern, Consiliu de Miniştri.
- Guvernul are două **componente**: şeful guvernului (Prim-ministru) şi miniştrii şi secretarii de stat;
- Ministerele şi celelalte organe centrale ale administraţiei publice execută legile în domeniile lor de activitate. Ele se subordonează guvernului;
- GUVERNUL, conform **programului său de guvernare, acceptat de Parlament** asigură realizarea politicii interne şi externe a ţării şi exercită conducerea generală a administraţiei publice.

CONSTITUIRE

- Guvernul este alcătuit din Prim-ministru, miniştri şi alţi membri stabiliţi prin legea organică.
- Preşedintele României **desemnează** un candidat pentru funcţia de prim-ministru, în urma consultării partidului care are **majoritatea absolută** în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament.
- Candidatul pentru funcţia de prim-ministru va cere, în termen-de zece zile de la desemnare, **votul de încredere al Parlamentului asupra programului şi a întregii liste a Guvernului**. Programul şi lista Guvernului se dezbat de Camera Deputaţilor şi de Senat în şedinţă comună.

- Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorităţii deputaţilor şi senatorilor.
- Primul-ministru, miniştrii şi ceilalţi membri ai Guvernului depun individual în faţa Preşedintelui României, jurământul.
- Funcţia de membru al Guvernului este incompatibilă cu exercitarea altei funcţii publice de autoritate, «cu excepţia celei de deputat sau de senator.

- Funcţia de membru al Guvernului încetează în urma demisiei, a revocării, a pierderii drepturilor electorale, a stării de incompatibilitate, a decesului precum şi alte cazuri prevăzute de lege.
- Primul-ministru conduce Guvernul şi coordonează activitatea membrilor, respectând atribuţiile ce le revin. De asemenea prezintă Camerei Deputaţilor sau Senatului rapoarte şi declaraţii cu privire la politica Guvernului, care se dezbat cu prioritate.

Actele Guvernului

- Guvernul adoptă **hotărâri şi ordonanţe**. Hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor.
- Ordonanţele se emit în temeiul unei legi speciale de abilitare, în limitele şi în condiţiile prevăzute de aceasta.
- Hotărârile şi ordonanţele adoptate de Guvern se semnează de primul-ministru, se contrasemnează de miniştrii care au obligaţia punerii lor în executare şi se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistenţa hotărâri sau a ordonanţelor.

Răspunderea membrilor Guvernului

- **Guvernul răspunde politic numai în faţa Parlamentului** pentru întreaga sa activitate. Fiecare membru al Guvernului **răspunde politic solidar** cu ceilalţi membri pentru activitatea Guvernului şi pentru actele acestuia. Numai Camera Deputaţilor, Senatul şi Preşedintele României au dreptul să ceară **urmărirea penală** a membrilor Guvernului pentru faptele săvârşite în exerciţiul funcţiei lor.
- Dacă s-a cerut urmărirea penală, Preşedintele României poate dispune **suspendarea** acestora din funcţie. Trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului atrage suspendarea lui din funcţie. Competenţa de judecată aparţine înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

- Guvernul şi fiecare dintre membrii săi au obligaţia să răspundă la **întrebările sau la interpelările** formulate de deputaţi sau de senatori, în condiţiile prevăzute de regulamentele celor două Camere ale Parlamentului.
- Camera Deputaţilor sau Senatul poate adopta o **moţiune simplă** prin care să-şi exprime poziţia cu privire la o problemă de politică internă sau externă sau, după caz cu privire la o problemă ce a făcut obiectul unei interpelări.

Moţiunea de Cenzură (113)

- Camera Deputaţilor şi Senatul, în şedinţă comună, pot **retrage încrederea** acordată Guvernului prin adoptarea unei moţiuni de cenzură, cu votul majorităţii deputaţilor şi senatorilor.
- Moţiunea de cenzură poate fi iniţiată de cel puţin o pătrime din numărul total al deputaţilor şi senatorilor şi se comunică Guvernului la data depunerii.
- Moţiunea de cenzură **se dezbate după trei zile** de la data când a fost prezentată în şedinţa comună a celor două Camere. Dacă moţiunea de cenzură a fost respinsă, deputaţii şi senatorii care au semnat-o nu mai pot iniţia, în aceeaşi sesiune, o nouă moţiune de cenzură, cu excepţia cazului în care Guvernul îşi angajează răspunderea.

Angajarea răspunderii Guvernului

- *articolul (114) din Constituţia României.*
- Guvernul îşi poate angaja răspunderea în faţa Camerei Deputaţilor şi a Senatului, în şedinţă comună, **asupra unui program, a unei declaraţii de politică generală sau a unui proiect de lege**. Guvernul este demis dacă o moţiune de cenzură, depusă în termen de trei zile de la prezentarea programului, a declaraţiei de politică generală sau a proiectului de lege, a fost votată cu votul majorităţii deputaţilor şi senatorilor.
- Dacă Guvernul nu a fost demis, proiectul de lege prezentat ,modificat sau completat, după caz, cu amendamentele acceptate de Guvern, se consideră adoptat, iar aplicarea programului sau a declaraţiei de politică generală devine obligatorie pentru Guvern.

Delegarea legislativă (115)

- Parlamentul poate adopta o **lege specială de abilitare** a Guvernului pentru a emite ordonanţe în domenii care **nu fac obiectul legilor organice**.
- Legea de abilitare va stabili, în mod obligatoriu, domeniul şi data până la care se pot emite ordonanţe. Dacă legea de abilitare o cere, ordonanţele se supun aprobării Parlamentului, conform procedurii legislative, până la împlinirea termenului de abilitare. Nerespectarea termenului atrage încetarea efectelor ordonanţei.
- Guvernul poate adopta **ordonanţe de urgenţă** numai în situaţii extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, având **obligaţia de a motiva urgenţa** în cuprinsul acestora.
- **Ordonanţa de urgenţă intră în vigoare numai după** depunerea sa spre dezbatere în procedura de urgenţă la camera competentă să fie sesizată şi după publicarea ei în Monitorul Oficial al României.

- Camerele, dacă nu se află în sesiune, se convoacă în mod obligatoriu, în cinci zile de la depunere sau, după caz, de la trimitere.
- Dacă în termenul de cel mult treizeci de zile de la depunere, Camera sesizată nu se pronunţă asupra ordonanţei, aceasta este considerată adoptată şi se trimite celeilalte Camere care decide, de asemenea, în procedură de urgenţă.
- Ordonanţele de urgenţă **nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituţionale**, nu pot afecta regimul instituţiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertăţile şi îndatoririle prevăzute de Constituţie, drepturile electorale şi nu pot viza măsuri de trecere silită a unor bunuri în proprietate publică.

Structura de stat

Elemente generale

Noțiunea de „structura de stat"

- Elementele fundamentale inerente existenţei unui stat sunt: teritoriul, populaţia, puterea politică suverană.
- Din punct de vedere constituţional, teritoriul interesează în primul rând sub aspectul
  - *structurii de stat,* componentă a formei de stat, alături de
  - *forma de guvernământ* şi
  - *regimul politic.*
- *Structura de stat* formează obiect de studiu atât pentru dreptul internaţional, cât şi pentru dreptul constituţional. Acest lucru se explică prin complexitatea problematicii şi, bineînţeles prin implicaţiile sale politice, juridice şi ştiinţifice.

- Structura de stat a fost definită în doctrină ca fiind organizarea puterii de stat în anumite limite spaţiale, adică pe un anumit teritoriu, desemnând raporturile specifice ce se constituie între elementele alcătuitoare ale ansamblului statal, precum şi legăturile specifice dintre „întreg" şi „părţile componente".
- din punct de vedere al structurii de stat, statele pot fi împărţite în:
  - State unitare
  - State compuse

Clasificarea statelor în funcție de structura de stat

- State unitare
- State compuse
  - Uniuni de state
  - Confederaţii de state
  - State federale

Statul unitar

- Statul unitar prezintă următoarele caracteristici:
- este format dintr-un ansamblu unic de organisme constituţionale prin care se exercită puterea politică la nivel central şi local;
- activitatea de guvernare se difuzează de la centru pe cale ierarhică;
- există o singură ordine juridică întemeiată pe o constituţie unică;
- populaţia are o singură cetăţenie;
- este unicul subiect de drept internaţional.

Dispoziții constituționale

- Ideea de unitate este relevată în unele texte constituţionale prin **consacrarea principiului indivizibilităţii** republicii, statului, a naţiunii sau a suveranităţii
- ex. Franţa, Luxemburg, Italia, Spania, Portugalia, Norvegia, Finlanda, România
- In unele state există o **tăcere a textului constituţional**, însă se consacră implicit unicitatea puterii
- ex. Marea Britanie, Irlanda, Danemarca
- În alte state, fără a se face referire în mod explicit la unitatea teritorială, se **proclamă ataşamentul cu privire la principiul descentralizării sau la cel al autonomiei locale** (Grecia, Suedia, Islanda).

- In **Olanda** nu se face nici un fel de precizare cu privire la unitatea teritorială. Această recunoaştere a unităţii teritoriale este strâns legată şi de momentul în care au fost adoptate Constituţiile statelor respective.

- **Constituţia Franţei**, art.1: „Franţa este o Republică *indivizibilă,* laică, democratică şi socială. Ea asigură egalitatea în faţa legii tuturor cetăţenilor fără deosebire de origine, de rasă sau de religie. Ea respectă toate credinţele. Organizarea sa este *descentralizată*"
- **Constituţia Italiei** în art. 5 dispune: „Republica, *una* şi *indivizibilă,* recunoaşte şi favorizează autonomiile locale…".
- Dispoziţiile constituţionale **spaniole** prevăd în art. 2: „unitatea indisolubilă a naţiunii spaniole, patria comună şi indivizibilă a tuturor spaniolilor, recunoaşte şi garantează dreptul la autonomie a naţionalităţilor şi regiunilor care o compun şi solidaritatea dintre acestea".

- **Constituţia portugheză** proclamă mai întâi indivizibilitatea suveranităţii în art. 3 şi defineşte ulterior forma statului: „Statul este unitar şi respectă, în organizarea sa, principiile autonomiei colectivităţilor locale şi descentralizarea democratică a administraţiei publice"
- In **Marea Britanie**, afirmarea unităţii teritoriale se face în mod indirect, întrucât aceasta nu dispune de o Constituţie scrisă.

Statul regional

- Modelul de stat regional a fost prefigurat pentru prima dată în Constituţia spaniolă din 1931, sub forma *statului integral*. Acest model a fost ulterior preluat în mod substanţial de constituantul italian în 1947, dar şi de cel spaniol în 1978.

- Regionalismul exprimă o situaţie geografică, politică, administrativă, lingvistică, spirituală cu rădăcini istorice în dezvoltarea unui stat unitar, datorită căreia acesta optează pentru împletirea atributelor suverane ale conducerii centralizate cu atribuirea unei autonomii, de regulă, largi, unor colectivităţi regionale.

- Regionalismul devine politic atunci când competenţele regiunii depăşesc pe cele ale unei simple unităţi administrative care beneficiază de autonomie locală. In acest caz, unitatea administrativ-teritorială (Regiunile în Italia, Comunităţile Autonome în Spania**)** deţine, într-un cadru constituţional prestabilit, prerogativele de a se autoguverna.
- Potrivit regionalismului politic, Constituţia unui stat unitar recunoaşte regiunilor nu numai autonomia administrativă, dar şi o autonomie politică, adică dreptul de a-şi constitui organe proprii de conducere la nivel local.

Distincția dintre state federale şi regionale se face după criteriul compentențelor constituționale

- Cea mai mare parte a Constituţiilor disting în materia competenţelor trei categorii:
  - **1.** competenţe *exclusive,*
  - **2.** competenţe *partajate* şi
  - **3.** competenţe *paralele.*
- Sunt competenţe *exclusive* cele care revin în întregime statului central sau regiunilor.
- Competenţele *partajate* sunt competenţe concurente, care aparţin entităţilor regionale, în măsura în care statul central nu şi le-a însuşit sau domenii pentru care statul central doar a fixat principiile, concretizarea competenţelor revenind regiunilor.
- Competenţele paralele sunt competenţele care, asupra aceluiaşi subiect, statul central sau regiunile îşi exercită autoritatea fiecare în domeniul său.

- În statul regional, statul central păstrează dreptul de a reglementa în principalele domenii ale vieţii sociale, în timp ce regiunilor le revin competenţe doar în domenii de interes local.
- O excepţie o reprezintă Spania, unde Comunităţile Autonome îşi stabilesc prin Statute competenţe exclusive, dar şi limitele exercitării acestora, ceea ce o apropie foarte mult de modelul federal.
- Pe lângă Spania, Italia şi Portugalia, şi Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord s-a alăturat acestei categorii de state regionale, după ce în anul 1998, în Scoţia, Ţara Galilor şi Irlanda de Nord s-au constituit Parlamente proprii.

Statul compus

- Statul compus este format din mai multe entităţi statale reunite într-un stat suprapus lor şi legate între ele prin raporturi juridice mai mult sau mai puţin strânse.
- În istoria politică a unor state au existat, însă, forme rudimentare de state compuse, state regrupate sub numele generale de uniuni de state şi confederaţii de state.

Uniunile de state

- *Uniunea personală* - reprezintă asocierea a două sau mai multe state prin existenţa unui monarh sau şef de stat comun, fie ca o consecinţă a legilor de succesiune la tron sau a combinaţiilor matrimoniale dinastice.
  - Formă istorică, inexistentă azi
- *Uniunea reală* - reprezintă asocierea a două sau mai multe state nu doar prin existenţa unui monarh sau şef de stat comun, dar şi prin crearea unuia sau mai multor organe comune. De obicei, aceste organe comune sunt în domeniul afacerilor externe, armatei, finanţelor.
  - Principatele Unite Române între anii 1859-1862
- Uniuni inegale – legături ierarhizate între două state aflate în relaţia de subordonare (stat vasal, stat protejat)

Confederația de state

- formulă suplă, care precede adesea instituirea unui federal.
- În literatura de specialitate se apreciază că acest tip nu este un stat compus, ci o compunere de state. Ea este o asociere relativ durabilă dintre două sau mai multe state, care, păstrându-şi suveranitatea şi calitatea de subiecte ale dreptului internaţional convin să-şi creeze unele organe comune şi să-şi unifice legislaţia, în anumit domenii. Confederaţia de state reprezintă o asociaţie de state bazată pe drept internaţional, nu pe dreptul constituţional.
- Uneori confederaţia funcţionează similar federaţiei şi tinde spre constituirea unui stat federativ (ex. Confederaţia Statelor Unite ale Americii de Nord care s-a transformat în stat federal în 1787).

Statul federal

- Cea mai cunoscută formă de stat compus
- Conform lui Georges Burdeau, statul federal, cu toate că apare ca un singur subiect de drept internaţional public, este constituit din state membre ce îşi pastrează anumite atribute ale suveranităţii interne şi în special o parte importantă a puterii legislative.
- Statele membre (federate) se deosebesc de colectivităţile locale din statul unitar, prin faptul că posedă o competenţă proprie fixată prin constituţia federală, în materie legislativă şi jurisdicţională şi participă la formarea voinţei statului federal.

Trăsături generale

- Federalismul are la bază pluralismul
- Există o ordine constituţională comună statelor federate, astfel cum aceasta a consacrată prin legea fundamentală a federaţiei;
- Există o legislaţie comună statelor federate, emanând de la organele cu competenţă normativă constituite la nivelul federaţiei;
- Există organe legiuitoare, administrative şi de justiţie la nivelul federaţiei
- Populaţia reprezintă un corp unitar, deşi persoanele ce o alcătuiesc deţin două cetăţenii

- Statul federal are un organ legislativ bicameral, o Cameră reprezintă întreaga naţiune, în timp ce, cea de a doua (Senatul) reprezintă statele federate care participă la adoptarea deciziilor pe bază de egalitate, indiferent de întinderea teritoriului sau de numărul populaţiei;
- statul federal este subiect distinct de drept internaţional, acţionând ca atare în relaţiile internaţionale.
- Constituţie dificil de amendat
- Curte supremă sau o curte constituţională specială care poată proteja Constituţia prin intermediul puterii sale de control constituţional

- Statul federal este compus din mai multe formaţiuni statale care beneficiază de statut de autonomie în materie constituţională, lingvistică şi judecătorească şi se subordonează acestuia.

- Federalismul este descris, adesea, ca divizarea spaţială sau teritorială a puterii, în care unităţile componente sunt definite din punct de vedere geografic. Aceste unităţi cunosc denumiri variate:
  - **state** (ex. S.U.A., India, Australia, Venezuela, Brazilia)
  - **provincii** (Canada, Argentina)
  - **land** (Germania şi Austria)
  - **cantoane** (Elveţia
  - **regiuni** (Belgia),
  - **entităţi federate (subiecţi):** republici, ţinuturi, regiuni, oraşe de importanţă federală, regiuni autonome, districte autonome

Guverne

State federale: Germania, Austria, Belgia, Elveţia

Belgia

- **Comunităţile**
  - Franceză
  - Flamandă
  - Germanofonă
- **Regiunile**
  - Walonă
  - Flamandă
  - Bruxelles

Regiuni lingvistice

- Regiunea de limbă franceză (Walonia)
- Regiunea de limbă neerlandeză (Flamandă)
- Regiunea bilingvă Bruxelles
- Regiunea de limbă germană

Guvernul flamand

- Guvernul flamand veghează la buna executare a decretelor Parlamentului flamand. Miniştrii flamanzi sunt aleşi de către deputaţii flamanzi (nu întotdeauna dintre aceştia). Miniştrii depun jurământul în faţa preşedintelui Parlamentului flamand. *Ministrul-Preşedinte*, care conduce Guvernul flamand, este singurul care depune jurământul în faţa Regelui.
- Guvernul se compune din maximum 11 miniştri. Cel puţin un ministru trebuie să provină din Regiunea bilingvă Bruxelles-Capitala.

- Guvernul flamand prezintă Parlamentului flamand o *declaraţie guvernamentală* prin care trasează liniile directoare ale politicii sale.
- Acordarea votului de încredere se face cu votul majorităţii parlamentarilor. După şase luni de la instalare, Guvernul flamand prezintă **note politice** prin care detaliază viziunea sa pe termen lung pentru fiecare departament care compune Ministerul Comunităţii.
- În fiecare an la momentul prezentării bugetului miniştrii flamanzi remit Parlamentului note de politică generală, în care aceştia expun măsuri politice concrete.

Guvernul wallon

- Guvernul wallon se compune din 9 membri. Miniştrii sunt aleşi de către Parlamentul wallon. Este admis cumulul de mandate între mandatul de membru al Guvernului wallon şi membru al Guvernului Comunităţii franceze
- Poate iniţia decrete – participant la activitatea legislativă
- Emite hotărâri pentru punerea în aplicare a decretelor
- Este responsabil în faţa Parlamentului wallon
- Sediu la Namur

Guvernul Comunității germanofone

- *Guvernul **Comunităţii** germanofone* este compus din membrii aleşi de către Parlamentul Comunităţii (de la 3 la 5 membri, fiecare sex trebuind să fie reprezentat de cel puţin un membru), nu în mod obligatoriu din cadrul său.
- Guvernul are drept de iniţiativă legislativă, iar în calitate de putere executivă, acesta adoptă hotărârile necesare punerii în aplicare a decretelor adoptate de Parlamentul Comunităţii germanofone.
- Guvernul Comunităţii germanofone depune jurământul în faţa preşedintelui Parlamentului.
- Guvernul şi membrii săi sunt responsabili politic în faţa Parlamentului Comunităţii germanofone.

Comunitatea franceză

- în Wallonia, Comunitatea franceză îşi exercită competenţele ***doar*** în ***regiunea*** *lingvistică de limbă franceză*.
- Organismele politice ale Comunităţii franceze sunt: Parlamentul Comunităţii franceze şi Guvernul Comunităţii franceze.

Guvernul Comunității franceze

- Executivul Comunităţii este compus din membri aleşi de către Parlamentul Comunităţii franceze. Membri acestui Guvern pot fi de altfel membri ai Guvernului wallon sau ai Guvernului Regiunii Bruxelles-Capitala, dar nu pot fi membri ai Guvernului federal.
- Membrii Guvernului sunt desemnaţi prin vot secret şi cu majoritatea absolută a membrilor Parlamentului. Membrii Guvernului depun jurământul în faţa preşedintelui Parlamentului. Guvernul, la rândul său, desemnează dintre membrii săi, cu majoritate absolută de voturi, un preşedinte. Preşedintele Guvernului Comunităţii franceze prestează jurământul în faţa Regelui. Cel puţin un membru al Guvernului trebuie să provină din Regiunea Bruxelles-Capitala.

- Guvernul este responsabil în faţa Parlamentului Comunităţii franceze.
- Guvernul are o serie de atribuţii care îi sunt stabilite prin Constituţie şi prin decrete. Guvernul, în calitatea sa de putere executivă are următoarele competenţe:
- elaborează proiectele de decrete şi de hotărâri;
- propune alocarea creditelor bugetare:
- elaborează şi coordonează politica Comunităţii franceze;
- încheie tratate internaţionale însă acestea nu îşi produc efecte decât dacă sunt aprobate de Parlament

- poate realiza exproprieri pentru cauză de utilitate publică în cazurile şi în condiţiile stabilite printr-un decret, cu respectarea procedurilor judiciare stabilite de lege şi pe baza principiului justei şi prealabilei despăgubiri
- reprezintă Comunitatea în acţiunile judiciare şi extrajudiciare.
- Hotărârile Guvernului sunt publicate în *Monitorul Belgian*. Ele sunt obligatorii din a zecea zi de la data publicării.

- Guvernul Bruxellez

0 75 150 km
0 75 150 mi
North Sea
Kiel Bay
Kiel
Rostock
Baltic Sea
Lübeck
Bremerhaven
Emden
Hamburg
Bremen
POLAND
BERLIN
NETHERLANDS
Hannover
Duisburg
Magdeburg
Essen
Kassel
Leipzig
Düsseldorf
Dresden
Cologne
BELGIUM
Bonn
GERMANY
Wiesbaden
Frankfurt am Main
CZECH REPUBLIC
Mannheim
LUX.
FRANCE
Stuttgart
Danube
Munich
AUSTRIA
SWITZERLAND
LIECHTENSTEIN
www.theodora.com/maps

www.theodora.com/maps
www.theodora.com/maps

DK
BALTIC SEA
NORTH SEA
Kiel
SCHLESWIG-
HOLSTEIN
MECKLENBURG-
WESTERN POMERANIA
Schwerin
HAMBURG
PL
BREMEN
BRANDENBURG
NL
LOWER SAXONY
BERLIN
Potsdam
Hannover
Magdeburg
NORTH RHINE-
WESTPHALIA
SAXONY-
ANHALT
SAXONY
Düsseldorf
Erfurt
Dresden
THURINGIA
HESSE
B
Wiesbaden
RHINELAND-
PALATINATE
CZ
Mainz
L
SAARLAND
BAVARIA
Saarbrücken
Stuttgart
F
BADEN-
WÜRTTEMBERG
Munich
A
CH
www.theodora.com/maps

Organizarea administrativă

- 5 niveluri
  1. Federaţia
  2. Landul – 16
  3. Curcumscripţiile administrrative – 32
  4. Arondismentele – 426 (din care 117 oraşe)
  5. Colectvităţile locale – 16068

- *autonomia* Land-urilor
  - *„Exercitarea puterii publice şi îndeplinirea sarcinilor revenind statului aparţin Landurilor, exceptând dispoziţiile sau încuviinţările contrarii prevăzute de prezenta Legea fundamentală".*
- organizarea proprie în domeniul activităţii legislative, executive şi judecătoreşti.
- legislaţia adoptată la nivel federal are prioritate faţă de cea locală: *„Dreptul federal are prioritate față de dreptul Land-ului*".
- Land-urile beneficiază de *dreptul de a fi reprezentate în Parlament* prin **Bundesrat**
- Membrii Bundesrat-ului sunt numiţi de Guvernele locale, care au şi dreptul de revocare a acestora. Ei reprezintă populaţia Land-urilor şi nu Naţiunea, întrucât nu sunt aleşi prin sufragiu universal, ci sunt desemnaţi de guvernele locale.

Competențe exclusive ale statului

- Conceptul de **„legislaţie exclusivă a Federaţiei"** a fost definit de art. 71 din Legea fundamentală:
- *„în probleme ce privesc legislaţia exclusivă a Federaţiei, Land-urile au puterea de a legifera numai dacă o lege federală le autorizează în mod expres şi numai în măsura prevăzută de această lege".*

Federația are dreptul exclusiv de a legifera în următoarele probleme

- afaceri externe, apărare, inclusiv protecţia populaţiei civile;
- naţionalitatea în federaţie;
- libertatea de mişcare, paşapoarte, imigrare, emigrare, extrădare;
- schimb, credit şi monedă, greutăţi şi măsuri, calcul;
- unitate a teritoriului vamal şi comercial, tratate de comerţ şi navigaţie, libertatea circulaţiei mărfurilor, schimburi de mărfuri şi reglementarea plăţilor cu străinătatea, protecţia vamală şi protecţia frontierelor;
- căi ferate federale şi trafic aerian;
- poştă şi telecomunicaţii;
- statutul personalului aflat în serviciul federaţiei şi al organismelor de drept public care depind direct de federaţie;
- protecţia proprietăţii intelectuale şi industriale, drepturile de autor şi cele de editare;
- colaborarea Federaţiei şi a Land-urilor;
- statistică destinată scopurilor federale.

Competențe concurente

- *„în problemele privind legislaţia concurentă, Land-urile au putere de a legifera* atâta timp si în măsura în care Federaţia nu face uz de dreptul său de a *legifera"*.

Competența concurentă se extinde asupra următoarelor domenii:

- -dreptul civil, penal şi regim penitenciar, organizare judiciară, barou, notariat şi consultare juridică;
- -stare civilă;
- -drept de asociere şi întrunire;
- -dreptul de rezidenţă şi stabilire a străinilor;
- -regimul armelor şi substanţelor explozive;
- -refugiaţi şi expulzaţi;
- -prevederi sociale;
- -naţionalitatea în Land-uri;

- -dreptul muncii;
- -alocaţii de studii, încurajarea cercetării ştiinţifice;
- -dezvoltarea producţiei agricole şi forestiere, import şi export de produse agricole şi forestiere;
- -pescuitul în larg şi pescuitul de coastă; -alte căi ferate decât cele federale;
- -ridicarea deşeurilor, lupta împotriva poluării aerului şi împotriva zgomotului etc.

Competențe exclusive ale Land-urilor

- Land-urile au *dreptul de a legifera* în domenii ale vieţii sociale care îi revin în competenţă exclusivă, fără a se suprapune puterilor legislative conferite Federaţiei

- Prin intermediul Bundesrat-ului, Land-urile participă la procesul legislativ, precum şi la adoptarea de către Parlament a altor decizii de interes naţional.
- Acest sistem implică două consecinţe:
  - pe plan *instituţional,* Curtea Constituţională este indispensabilă pentru a regla inevitabilele conflicte de competenţe între Federaţie şi Land-uri;
  - pe plan *politic,* o coordonare este necesară între cele două niveluri, mai ales atunci când este vorba de materii pentru care competenţele sunt concurente.

- Competenţele exclusive ale Land-urilor au fost astfel progresiv reduse, chiar în domenii precum ordinea publică şi educaţie.
- Această tendinţă de centralizare a fost totuşi compensată printr-o creştere corelativă a rolului Bundesrat-ului, în sânul căruia Land-urile participă la elaborarea normelor federale.

Federalismul cooperativ

- **contradicţie cu principiul** federalismului
- în funcţie de parteneri
  - *cooperare orizontală*
  - *cooperare verticală*
- Cooperarea verticală a cunoscut un real succes din momentul în care federaţia a conştientizat necesitatea de a coordona politica economică şi financiară. Obiectul concret îl reprezintă finanţarea în comun a proiectelor de anvergură.
- Federalismul german actual se caracterizează prin *supleţe,* permiţând o cooperare strânsă între statul federal şi Land-uri, dar şi printr-o anumită distanţă între statul federal şi acestea din urmă, atunci când între Guvernele lor există o opoziţie politică.

- începând din anul 1987, Land-urile au încercat să **promoveze principiul subsidiarităţii**, în scopul de a nu fi reduse la rangul de „simple entităţi administrative dependente de Bonn şi de Bruxelles"
- a apărat ideea unei ***„Europe a regiunilor"***, solicitând acest lucru celorlalte colectivităţi infrastatale a ţărilor vecine şi instituindu-se ca interlocutori direcţi cu instanţele comunitare.
- Elveţia, Austria şi Germania au inaugurat în acest sens o cooperare transfrontalieră de anvergură în regiunea Alpilor.

Organizarea land-urilor

- „Ordinea constituţională în Land-uri trebuie să fie conformă cu principiile statului de drept republican, democratic *(Democratischer Rechsstaat)* şi social în înţelesul prezentei Legi fundamentale".
- Land-urile dispun fiecare de un *Parlament* (Adunarea regională - ***Landtag)*** şi de un Guvern condus de către un *ministru-preşedinte.* Acesta este ales de către Landtag.
- într-un singur Land, Parlamentul este bicameral – Bavaria
- Toate Land-urile au optat pentru un regim parlamentar.
- Land-urile au competenţe în executarea legilor proprii, cât şi a legilor Federaţiei.

Administrația publică locală

- în *Land-uri, arondismente* şi *comune,* poporul trebuie să aibă o reprezentare rezultată din alegeri, prin vot universal, direct, egal şi secret. în comune, adunarea municipală poate ţine loc de organism ales".

Colectivitățile locale

- Principala diviziune administrativă a Land-ului este **circumscripţia,** entitate care nu are personalitate juridică
- Colectivitatea teritorială locală de nivel departamental este **arondismentul - Kreise.**
- În general, atribuţiile *obligatorii* ale arondismentului sunt: construirea şi întreţinerea drumurilor intercomunale; amenajarea teritoriului; întreţinerea parcurilor naturale; asistenţa socială; construirea şi întreţinerea spitalelor; construirea şi întreţinerea liceelor şi a şcolilor profesionale; colectarea, prelucrarea şi depozitarea reziduurilor menajere.

- Organul reprezentativ, ales direct de populaţie, este, **Adunarea arondismentului -Kreistag.** Membrii acestei Adunări sunt aleşi prin vot direct, pentru un mandat de 5 **ani.** Adunarea decide în toate problemele care ţin de competenţa arondismentului, însă ea poate delega unele atribuţii Preşedintelui Adunării sau unor comitete constituite dintre membrii săi.
- La nivelul arondismentului, un rol deosebit de important revine **Preşedintelui** arondismentului **- Landrat.** El este ales direct de populaţie (ex. Bavaria, Hesse, Renania de Nord Westfalia, Sarr, Saxonia, Turingia etc.) sau de către Adunarea arondismentului *(Kreistag)* în Brandeburg, Schleswing-Holstein, pentru perioade cuprinse între 8, 6 şi 12 ani, în funcţie de Land.

Nr. cri.	Land-urile	Nr. comunelor
1.	Baden - Wurtenberg	1.111
2.	Bavaria	2.051
3.	Berlin	1
4.	Brandeburg	1.775
5.	Bremen	2
6.	Hamburg	1
7.	Hesse	426
8.	Mecklemburg - Pomerania occidentală	1.117
9.	Renania de Nord-Westfalia	3.096
10.	Renania-Palatinat	2.303
11.	Sarr	52
12.	Saxonia	1.600
13.	Saxonia-Anhalt	1.349
14.	Saxonia de Jos	1.000
15.	Schleswig - Holstein	1.131
16.	Turingia	1.699

Germania

- *16 landuri, din care 3 oraşe stat: Berlin, Bremen, Hamburg*
- Guvernul Federal se compune din Cancelarul Federal şi miniştri federali
- Cancelarul Federal este factorul de decizie politică în sistemul puterii. El este cel care stabileşte liniile directoare ale politicii şi îşi asumă răspunderea. Cancelarul este cel care determină astfel, obiectivele politicii şi alege mijloacele adecvate înfăptuirii acestora.
- Sub autoritatea Cancelarului, Guvernul posedă atribuţiile normative ale puterii executive şi, sprijinindu-se pe majoritatea din Bundestag, el dispune şi de o putere legislativă şi financiară.

- Miniştri sunt numiţi şi revocaţi de către Preşedintele Republicii, la propunerea Cancelarului Federal
- Ei nu trebuie să primească învestitura Bundestagului, doar Cancelarul este cel care trebuie să se supună unei astfel de proceduri
- resposabilitatea guvernamentală în faţa Parlamentului este *colectivă*
- Fiecare ministru federal conduce departamentul său, în mod **autonom şi** pe propria răspundere. Cancelarul nu poate interveni în deciziile administrative individuale.
- Guvernul poate să beneficieze de delegare legislativă din partea Parlamentului

Executivul Franței

Preşedintele Republicii

- Executivul Republicii Franţa este bicefal şi este format din Preşedintele Republicii şi Guvern.
  - *Alegerea Preşedintelui Republicii*
- Înainte de reforma constituţională adoptată prin referendum data de 24
- septembrie 2000, mandatul Preşedintelui Republicii avea o durată de 7 ani. Ulterior reformei constituţionale mandatul prezidenţial s-a modificat, iar începând cu alegerile prezidenţiale din 2002 acesta s-a redus de la 7 ani la 5 ani. Astfel la momentul actual Preşedintele Republicii este ales pe o perioadă de 5 ani prin sufragiu universal direct.
- Poate candida la funcţia de Preşedinte al Republicii orice persoană care îndeplineşte cumulativ următoarele condiţii:
  - Are naţionalitate franceză;
  - A împlinit 23 de ani;
  - A satisfăcut toate obligaţiile ce decurg din legea recrutării în armată.

- Orice persoană care doreşte să candideze trebuie să fie susţinută de către
- 500 de aleşi din cel puţin 30 de departamente sau teritorii de peste mare diferite, însă mai mult de o zecime dintre aceştia pot fi aleşi în acelaşi departament sau acelaşi teritoriu de peste mare.
- Lista susţinătorilor (cuprinde numele şi calitatea) se face publică de către Consiliul Constituţional. Fără cele 500 de semnături candidatura nu este admisibilă.
- Alegerea Preşedintelui Republicii are loc cu cel puţin 20 de zile şi cu cel mult 35 de zile înainte de expirarea mandatului preşedintelui în exerciţiu.
- Preşedintele republicii este ales din primul tur dacă unul dintre candidaţi a obţinut majoritatea absolută a sufragiilor exprimate.
- În cazul în care niciunul dintre candidaţi nu a întrunit această majoritate, se organizează un al doilea tur de scrutin între primii doi candidaţi stabiliţi în ordinea numărului de voturi obţinute în primul tur. Este declarat câştigător candidatul care a obţinut cel mai mare număr de voturi.

- În caz de vacanţă a funcţiei de Preşedinte al Republicii sau în caz de imposibilitate a exercitării mandatului, Guvernul sesizează Consiliul Constituţional, iar acesta cu majoritatea absolută a membrilor săi ia hotărârea ca funcţiile Preşedintelui Republicii (cu excepţia organizării de referendumuri şi a dizolvării Adunării Naţionale) să fie exercitate în mod provizoriu de către Preşedintele Senatului, iar dacă acesta la rândul său este împiedicat să îşi exercite aceste funcţii, de către Guvern.

- În caz de vacanţă sau atunci când imposibilitatea exercitării mandatului este declarată ca definitivă de către Consiliul Constituţional, scrutinul pentru alegerea noului preşedinte are loc, cu excepţia unui caz de forţă majoră constatat de către Consiliul Constituţional, cel mai devreme în 20 de zile şi cel mai târziu în 35 de zile după începutul vacanţei sau după declararea ca definitivă a imposibilităţii exercitării mandatului.
- Dacă în cele şapte zile care preced data limită pentru depunerea candidaturilor una dintre persoanele care, cu cel puţin 30 de zile înaintea acestei date a anunţat în mod public hotărârea sa de a candida a decedat sau se află în imposibilitatea de a-şi exercita mandatul dacă ar fi aleasă, Consiliul poate hotărî amânarea alegerilor.
- Dacă înaintea primului tur, unul dintre candidaţi decedează sau se află în imposibilitatea de a-şi exercita mandatul, dacă ar fi aleasă, Consiliul Constituţional decide amânarea alegerilor.

- În cazul în care înainte de eventualele retrageri, unul dintre cei doi candidaţi cei mai bine plasaţi în urma primului tur a decedat sau se află în imposibilitatea de a-şi exercita mandatul dacă ar fi ales, Consiliul Constituţional va declara că trebuie să se procedeze din nou la ansamblul operaţiunilor electorale; la fel se procedează în cazul în care unul dintre cei doi candidaţi rămaşi în cel de-al doilea tur a decedat sau se află în imposibilitatea de a-şi exercita mandatul dacă ar fi ales.

- *Atribuţii personale*
- Din această categorie fac parte:
- numirea primului-ministru – conform art. 8 alin. 1 din Constituţie: "Preşedintele Republicii numeşte Primul-ministru";
- dizolvarea Adunării Naţionale – conform art. 12 din Constituţie: "Preşedintele poate, după consultarea Primului-ministru şi a preşedinţilor adunărilor, să declare dizolvarea Adunării Naţionale";
- numirea a trei membri în Consiliul Constituţional;
- sesizarea Consiliului Constituţional, în cazul în care consideră că un angajament internaţional conţine o clauză neconstituţională – în conformitate cu art. 54 din Constituţie;
- sesizarea Consiliului Constituţional în ceea ce priveşte constituţionalitatea legilor – conform art. 61, alin. 2 din Constituţie: "…legile pot fi trimise Consiliului Constituţional, înainte de promulgarea lor, de către Preşedintele Republicii…";
- are dreptul să supună proiecte de legi referendumului popular – conform art. 11 din Constituţie;
- prezidarea Consiliului de Miniştri – conform art. 9 din Constituţie: "Preşedintele Republicii prezidează Consiliul de Miniştri";
- Preşedintele Republicii îndeplineşte funcţia de comandant suprem al armatei – conform art. 15 din Constituţie: "Preşedintele Republicii este şeful armatelor. El prezidează consiliile şi comitetele superioare ale Apărării naţionale".

- *Atribuţii partajate*
- Aceste atribuţii presupun toate actele ce trebuie contrasemnate de
- Primul – ministru şi, eventual, de miniştrii de resort:
- numirea celorlalţi membri ai Guvernului şi dispunerea încetării funcţiilor lor – conform art. 8, alin. 2 din Constituţie: “La propunerea Primului-ministru, el (preşedintele) numeşte pe ceilalţi membri ai Guvernului şi pune capăt funcţiilor acestora”;
- Convocarea şi închiderea sesiunilor extraordinare ale Parlamentului – conform art. 30 din Constituţie: “…sesiunile extraordinare sunt deschise şi închise prin decret al Preşedintelui Republicii”;
- Convocarea Parlamentului în Congres – conform art. 89, alin. 3 din Constituţie: “Totuşi, proiectul de revizuire nu este supus referendumului atunci când Preşedintele Republicii hotărăşte să îl supună Parlamentului convocat în congres…”;
- atribuţii în domeniul relaţiilor internaţionale: acreditează ambasadori şi trimişi extraordinari – conform art. 14 din Constituţie: “Preşedintele Republicii acreditează ambasadorii şi trimişii extraordinari pe lângă puterile străine; ambasadorii şi trimişii extraordinari străini sunt acreditaţi pe lângă acesta”;
- negociază şi ratifică tratatele – conform art. 52 din Constituţie: “Preşedintele Republicii negociază şi încheie tratatele. El este informat cu privire la orice negociere menită să conducă la încheierea unui acord internaţional nesupus ratificării”.

- *Atribuţii exercitate în situaţii excepţionale*
- Art. 16 din Constituţie: “Atunci când instituţiile Republicii, independenţa naţiunii, integritatea teritoriului sau îndeplinirea angajamentelor internaţionale sunt ameninţate într-un mod grav şi imediat, şi când funcţionarea legală a autorităţii de stat constituţionale este întreruptă, Preşedintele Republicii ia măsurile cerute de circumstanţe, după consultarea oficială a Primului – Ministru, a Preşedinţilor adunărilor şi a Consiliului Constituţional.
- El informează naţiunea cu privire la aceasta printr-un mesaj.
- Aceste măsuri trebuie să fie inspirate de voinţa de a asigura puterilor publice constituţionale, într-un timp cât mai scurt, mijloacele de îndeplinire a misiunii lor. Consiliul Constituţional este consultat cu privire la aceste măsuri.
- Parlamentul se întruneşte de drept. Adunarea Naţională nu poate fi dizolvată în timpul exercitării puterilor excepţionale.”

- *Răspunderea Preşedintelui Republicii*

- Conform dispoziţiilor art. 67 din Constituţie, "Preşedintele Republicii nu este responsabil pentru actele îndeplinite în această calitate, sub rezerva dispoziţiilor art. 53-2 şi art. 68.
- Acesta nu poate pe durata mandatului şi în faţa nici unei jurisdicţii sau autorităţi administrative, să fie chemat să depună mărturie, nu poate face obiectul unei acţiuni, nici unui act de informare, de instrucţie sau de urmărire. Curgerea prescripţiei este suspendată.
- Instanţele şi procedurile cărora el li se opune astfel pot fi reluate sau angajate împotriva sa la expirarea unui termen de o lună de la încetarea funcţiilor sale."
- Procedura de destituire a Preşedintelui Republicii este explicată la art. 68 din Constituţie: "Preşedintele Republicii nu poate fi destituit decât în cazul în care îşi încalcă atribuţiile într-un mod evident incompatibil cu exerciţiul mandatului său. Destituirea nu poate fi făcută decât de către Parlament constituit în Înalta Curte.

- Propunerea de convocare a Înaltei Curţi adoptată de către una din adunări, este transmisă şi celeilalte adunări care se pronunţă în 15 zile.
- Înalta Curte este prezidată de către Preşedintele Adunării Naţionale. Ea hotărăşte într-un termen de o lună, prin buletine de vot secrete, cu privire de destituire. Decizia sa are efect imediat.
- Deciziile de convocare şi de destituire sunt luate cu majoritatea de două treimi din membrii ce compun adunarea în cauză sau Înalta Curte. Este interzisă delegarea votului. Sunt numărate numai voturile favorabile propunerii de convocare a Înaltei Curţi sau destituirii. ”
- Condiţiile prin care se aplică procedura de mai sus sunt stabilite prin lege organică.

Guvernul

- **Constituirea şi componenţa Guvernului**
- *Procedura de constituire şi învestire a Guvernului*
- Conform Constituţiei Preşedintele Republicii numeşte Primul-ministru.
- Numirea Primului-ministru este o competenţă discreţionară a Preşedintelui. Primul-ministru nu are nevoie de învestitura Adunării Naţionale pentru a-şi începe activitatea.
- Deşi conform art. 49 din Constituţie Primul-ministru, după consultarea Consiliului de miniştri, angajează în faţa Adunării Naţionale răspunderea Guvernului cu privire la programul propriu sau, eventual, cu privire la o declaraţie de politică generală iar Adunarea Naţională pune în discuţie răspunderea Guvernului prin votarea unei moţiuni de cenzură, nu înseamnă ca este vorba de o procedură de învestitură. Această prevedere constituţională lasă la latitudinea Primului-ministru momentul în care îşi asumă răspunderea; asta în cazul în care doreşte să-şi asume răspunderea. Totuşi, în practică Primii-miniştri, în virtutea art. 49, au cerut încrederea Adunării Naţionale în primele zile ale numirii lor.

- Dacă alegerea Primului-ministru este o prerogativă proprie a Preşedintelui Republicii când vine vorba de ceilalţi membri ai Guvernului aceştia sunt numiţi de către Preşedintele Republicii, dar la propunerea Primului-ministru. Aceste alegeri cu privire la persoanele care ocupă funcţiile de membri ai Guvernului nu sunt supuse niciunei condiţii. Cu toate acestea funcţionarea instituţiilor şi practica democratică obligă Preşedintele Republicii să aleagă un Prim-ministru din cadrul majorităţii parlamentare.

Componența Guvernului

- Guvernul se compune din:
- Prim-ministru;
- Miniştri de stat – titlu onorific, în general atribuit principalilor şefi de partide;
- Miniştri – sunt cei care dirijează administraţia aflată sub autoritatea lor dar nu dispun de putere de reglementare (doar primul-ministru dispunând de o asemenea putere);
- Miniştri delegaţi – aceştia sunt fie pe lângă Primul-ministru, fie pe lângă miniştri; rolul acestora este acela de a pune în practică, politica decisă de membrul Guvernului pe lângă care a fost delegat în sectorul respectiv;
- Secretari de stat – se află pe ultima poziţie a ierarhiei guvernamentale; acesta nu poate să contrasemneze singur decretele privitoare la atribuţiile sale, semnătura sa trebuind să fie însoţită de semnătura ministrului de resort.

Condiţiile care trebuie îndeplinite pentru a fi membru al Guvernului

- *Incompatibilităţi guvernamentale*
- Funcţia de membru al Guvernului este incompatibilă cu:
- mandatul de parlamentar naţional;
- mandatul de parlamentar european;
- funcţia de Preşedinte al Republicii;
- funcţia de membru al Consiliului Constituţional;
- funcţia de membru al Consiliului Economic şi Social;
- orice altă activitate profesională în sistemul public sau privat, astfel evitând eventualele conflicte de interese;
- Miniştrii trebuie să depună o declaraţie de avere la începutul şi la sfârşitul mandatului, în vederea verificării dacă a avut loc, pe perioada mandatului, o îmbogăţire nejustificată.

Încetarea funcției de membru al Guvernului

- Art. 8 din Constituţie indică faptul că Preşedintele Republicii pune capăt
- funcţiilor Primului – ministru în momentul prezentării de către acesta a demisiei Guvernului.
- Această demisie poate fi:
- În cazul unui vot de neîncredere acordat de Adunarea Naţională (art. 49 din Constituţie), asupra unui program sau a unei declaraţii de politică generală, sau prin adoptarea unei moţiuni de cenzură;
- în mod sistematic – în cazul alegerilor prezidenţiale;
- În mod voluntar – în urma alegerilor legislative pentru a opera o largă remaniere a Guvernului, fără a schimba Primul – ministru;
- Premierul poate să fie constrâns să demisioneze – putem spune că practic este vorba de o revocare a Preşedintelui Republicii (caz care este posibil numai dacă Preşedintele şi Premierul aparţin aceleiaşi familii politice);

- Funcţia altor membri ai Guvernului în afară de Primul-ministru încetează în următoarele situaţii:
- În caz de demisie a Guvernului, prezentată de către Primul – ministru
- În cazul revocării, pronunţată de către Preşedintele Republicii la propunerea Primului – ministru; revocarea poate fi individuală sau colectivă;
- În cazul unei demisii individuale.

Răspunderea membrilor Guvernului

- Art. 68-1 din Constituţie: “Membrii Guvernului răspund penal pentru actele îndeplinite în exerciţiul funcţiilor lor şi calificate drept crime sau delicte în momentul în care au fost săvârşite.
- Ei sunt judecaţi de către Curtea de Justiţie a Republicii.”
- Art. 68-2 din Constituţie: “Curtea de justiţie a Republicii cuprinde cincisprezece judecători: doisprezece parlamentari aleşi, din rândul lor şi în număr egal de către Adunarea Naţională şi de către Senat după fiecare înnoire generală sau parţială a acestor adunări şi trei judecători de la Curtea de casaţie, din care unul prezidează Curtea de Justiţie a Republicii.
- Orice persoană care se pretinde victimă a unei crime sau a unui delict săvârşite de către un membru al Guvernului în exerciţiul funcţiilor sale poate să se plângă unei comisii de examinare a cererilor.
- Această comisie dispune fie clasarea procedurii, fie transmiterea sa procurorului general de pe lângă Curtea de casaţie, în vederea sesizării Curţii de Justiţie a Republicii.
- Procurorul general de pe lângă Curtea de casaţie poate de asemenea să sesizeze din oficiu Curtea de justiţie a Republicii, cu avizul conform al comisiei de examinare a cererilor.”

Consiliul de Miniştri

- "*Consiliul de Miniştri este o instituţie specifică sistemului francez. În absenţa oricărei reglementări, compoziţia sa este lăsată la discreţia şefului statului, care-l convoacă şi prezidează, în principiu, în fiecare miercuri dimineaţa la Palatul Elysee. Cu titlu excepţional, suplinirea este încredinţată Primului-ministru, în virtutea unei delegări exprese şi pentru o ordine de zi determinată (art. 21., alin. 4 din Constituţie).*

- *Ordinea de zi, propusă de către Primul-ministru, decisă de către şeful statului. Adresată participanţilor cu o zi înainte, cuprinde trei părţi:*
- *Partea A vizează proiectele de legi, ordonanţele şi decretele, pentru care nu este loc de deliberare şi, chiar mai puţin de vot, ci de o adoptare prin consens;*
- *Partea B se referă la măsurile individuale (numirile de înalţi funcţionari, ofiţeri generali, şi conducători de întreprinderi publice) precum şi dizolvarea de consilii municipale, în principiu, aceasta nu dă loc la deliberări;*
- *Partea C este rezervată comunicării cu miniştri, şi în mod tradiţional, cu ministrul afacerilor externe. Angajarea responsabilităţii guvernamentale (art. 49 din Constituţie) şi proclamarea stării de asediu (art. 36 din Constituţie) sunt deliberate aici. Tradiţia cere ca ultimul cuvânt să aparţină şefului statului.*

- *În afara Consiliului de Miniştri funcţionează o serie de formaţiuni mai puţin solemne, precum:*
- *Consiliile Cabinetului – reunesc ansamblul membrilor Guvernului sub preşedinţia Primului-ministru, fără a beneficia de prezenţa Preşedintelui.*
- *Comitetelor interministeriale – se reunesc sub preşedinţia Primului - ministru, a miniştrilor şi a înalţilor funcţionari, având un caracter permanent.*
- *Comitete restrânse – compuse după acelaşi principiu, a căror misiune este limitată la studierea unui dosar particular şi care nu au un caracter permanent.*
- *Reuniunile interministeriale – toate proiectele de lege sau de decrete, ce interesează mai multe departamente sunt pregătite în cadrul reuniunilor interministeriale."*

Atribuțiile Guvernului

- Guvernul hotărăşte şi conduce politica naţiunii – art. 20, alin. 1 din Constituţie;
- Guvernul hotărăşte politica naţională, acesta dispunând de două pârghii de comandă: administraţia şi forţa armată – în condiţiile art. 20, alin. 1 din Constituţie;
- În caz de vacanţă a preşedinţiei Republicii, din orice motiv ar surveni ea, sau în caz de imposibilitate a exercitării mandatului, constatată de către Consiliul Constituţional, la sesizarea Guvernului,….funcţiile Preşedintelui Republicii cu excepţia celor prevăzute în articolele 11 şi 12, sunt exercitate în mod provizoriu de către Preşedintele Senatului, dacă acesta este la rândul său împiedicat să îşi exercite aceste funcţii, de către Guvern. – art. 7, alin. 4.;

- Guvernul poate propune Preşedintelui Republicii să supună referendumului proiecte de lege – în condiţiile art. 11 din Constituţie;
- Guvernul poate propune Preşedintelui Republicii consultarea alegătorilor dintr-o colectivitate teritorială situată peste mări cu privire la organizarea, la competenţele sau la regimul legislativ al acesteia – în condiţiile art. 72-4 din Constituţie;
- Guvernul poate să exercite prin delegare puterea legislativă – conform art. 38 din Constituţie: "Guvernul poate pentru aplicarea programului său, să ceară Parlamentului autorizarea de a emite ordonanţe, pentru o perioadă determinată, măsuri care în mod normal sunt în domeniul legilor." Ordonanţele sunt adoptate în Consiliul de Miniştri după avizul din Consiliul de Stat şi depuse la biroul uneia dintre cele două adunări.

Atribuțiile Primului–Ministru

- Primul–Ministru este şeful Guvernului. El conduce acţiunea Guvernului. De asemenea trebuie să asigure coordonarea acţiunii Guvernului şi ca să evite, prin arbitrajul său, ca miniştrii din Guvern să aibă diverse iniţiative neconcordante cu politica executivului.
- Rolul de a direcţiona acţiunea guvernamentală este facilitată de anumite elemente; Primul–Ministru în numele Guvernului dispune de administraţie. – art. 20 din Constituţie.
- Primul–Ministru nu este superiorul ierarhic al celorlalţi miniştri; nu le poate impune niciodată să ia o decizie pe care nu vor să şi-o asume, dar poate propune revocarea lor, Preşedintelui Republicii, în caz de abatere gravă.

- *Alte atribuţii împărţite cu Preşedintele Republicii*

- Primul–Ministru asigură execuţia legilor şi exercită atribuţii de reglementare,sub rezerva semnării ordonanţelor şi decretelor, deliberate în Consiliul de Miniştri, de către Preşedintele Republicii.
- De asemenea Primul–Ministru are responsabilitatea apărării naţionale, chiar dacă, cele mai importante orientări sunt fixate de către Preşedintele Republicii în calitate de comandant al armatei.

Rolul Primului–Ministru în procedura legislativă

- Primul–Ministru exercită un rol central în procedura legislativă pentru că este singurul din puterea executivă care dispune de inițiativă legislativă.
- Acesta conduce la scară largă procedura astfel:
- El alege adunarea în fața căreia va fi depus proiectul de lege;
- El are control asupra ordinii de zi a Parlamentului;
- El alege amendamentele depuse în numele Guvernului;
- El poate decide să adopte anumite proceduri (declară urgența, convoacă o comisie mixtă paritară, etc.).

Atribuții exclusive

- Primul–Ministru poate, fără să consulte Consiliul de Miniştri să:
- Sesizeze Consiliul Constituţional cu privire la legi – în condiţiile art. 61 din Constituţie;
- Sesizeze Consiliul Constituţional cu privire la angajamentele internaţionale – în condiţiile art. 54 din Constituţie;
- Să ceară Senatului aprobarea unei declaraţii de politică generală – art. 49, alin. 4 din Constituţie;
- Să decidă, după consultarea Preşedintelui adunării în cauză prelungirea sesiunii ordinare peste cele 120 de zile – în condiţiile art. 28, alin. 3 din Constituţie;
- Să ceară Preşedintelui Republicii să convoace Parlamentul în sesiune extraordinară – în condiţiile art. 29, alin. 1 din Constituţie;
- Să ceară Preşedintelui Republicii să aibă o iniţiativă de revizuire a Constituţiei – în condiţiile art. 89 din Constituţie;
- Să dea aviz şefului statului cu privire la eventuala dizolvare a Adunării Naţionale sau pentru recurgerea la puterile excepţionale – în condiţiile art. 16 din Constituţie;
- Să suplinească în mod excepţional pe Preşedintele Republicii, pentru a prezida Consiliul de Miniştri;

- Primul–Ministru este asistat în funcţia sa de cabinetul său şi de către secretariatul general al Guvernului.
- Secretariatul general al Guvernului este o structură esenţială care are următoarele responsabilităţi:
- Să pregătească, împreună cu secretariatul general al Preşedintelui Republicii, ordinea de zi a Consiliului de Miniştri;
- Redactarea procesului verbal al deliberărilor;
- Întocmeşte lista deciziilor, de a sesiza pentru avizare Consiliul de Stat, asupra proiectelor de texte trimise la Consiliul de Miniştri;
- Să depună sub semnătura Primului–Ministru decretul de prezentare a proiectelor de legi;
- Să urmărească procedura legislativă;
- Să publice legile promulgate şi textele de regulamente adoptate;
- Să organizeze reuniunile interministeriale.

Organizarea ministerelor

- Fiecare minister dispune de un cabinet şi de o administraţie centrală la Paris, precum şi de servicii deconcentrate în provincie. Cabinetul este alcătuit din colaboratorii personali ai ministrului care au responsabilitatea de a-l seconda în realizarea sarcinilor sale. Această structură nu este permanentă; ea dispare în cazul în care ministru îşi încetează mandatul.
- Administraţia centrală include serviciile situate în subordinea ministerului de la Paris. Este vorba de direcţii generale, subdirecţii şi birouri, care sunt structurile permanente formate din funcţionari.

- Ministrul trebuie să promoveze principalele politici ale ministerului, să gândească principiile intrinseci şi să furnizeze modalităţile cele mai eficiente de aplicare a acestora. Astfel cu privire la educaţia naţională, îi revine administraţiei centrale sarcina de a decide programele şi de a furniza cifra de şcolarizare.
- Ministerele dispun de asemenea de servicii deconcentrate situate în provincie. Rolul lor este să pună în aplicare politicile decise la nivel central, ţinând cont de specificul circumscripţiei lor, astfel încât acestea să fie aplicate cât mai eficient posibil.
- Cu toate acestea există diferenţe mari de la un minister la altul, miniştrii în calitate de şefi ai acestor servicii administrative pot modifica organizarea acestora. De exemplu la Ministerul Afacerilor Externe există un secretar general pentru o mai bună coordonare între diversele direcţii ale ministerului.

CONSILIILE EXECUTIVULUI

- Este primul organism al statului, cuprinde aproximativ 300 de membri, din care două treimi sunt activi în cadrul Consiliului, iar o treime în afara acestuia. Consiliul de Stat este condus de un vicepreşedinte este numit prin decret, de către Preşedintele Republicii, adoptat în Consiliul de Miniştri. Vicepreşedintele Consiliului este ales dintre consilierii de stat sau preşedinţii de secţii.
- Consiliul de stat este alcătuit din 332 de membri, astfel:
- Un vicepreşedinte;
- 173 Consilieri de stat;
- 123 raportori;
- 16 auditori;
- 13 funcţionari şi profesori ai universităţilor acceptaţi de către Consiliul de Stat.
- Între 5 şi 7 posturi de auditori ale Consiliului sunt scoase la concurs în fiecare an pentru persoanele care termină Şcoala Naţională de Administraţie. După 3 ani de activitate în carieră auditorii avansează ca raportori, iar după 12 ani de carieră aceştia avansează la rangul de Consilieri de stat.

- Un raportor din patru este numit de către Guvern. Candidaţii interesaţi trebuie să aibă vârsta de minim 30 de ani şi o vechime de cel puţin 10 ani de activitate în serviciul public. Un sfert din numărul acestor numiri este rezervat pentru membrii corpului tribunalelor administrative şi a curţilor administrative de apel.
- Un consilier de stat din trei este numit după aceeaşi procedură, cu condiţia să aibă vârsta de cel puţin 45 de ani. O numire din şase este rezervată pentru membrii tribunalelor administrative şi a curţilor administrative de apel . Numirile în afara concursului sunt supuse avizului Vicepreşedintelui Consiliului de Stat.

- Vicepreşedintele Consiliului de Stat are următoarele competenţe:
- este preşedinte de drept al consiliului de administraţie al Şcolii Naţionale de Administraţie;
- este preşedinte de drept al Consiliului superior al tribunalelor administrative şi al curţilor administrative de apel;
- prezidează Adunarea contenciosului;
- prezidează Adunarea generală şi comisia permanentă.

- Consiliul de Stat are un rol dublu: consultativ şi jurisdicţional.
- *Rolul consultativ*
- Consiliul de stat este consilier al Guvernului. Acesta examinează proiectele de legi şi ordonanţe, înainte ca acestea să fie prezentate Consiliului de Miniştri, precum şi proiectele de decrete. Consiliul de Stat emite un aviz cu privire la concordanţa juridică a textelor, asupra formei lor şi asupra oportunităţii lor administrative. Consiliul poate de asemenea să fie consultat de către Guvern cu privire la toate problemele de ordin juridic sau administrativ. El indică Guvernului care dintre proiectele comunitare sunt de domeniul legislativului şi trebuie, în consecinţă, transmise Parlamentului.

- *Rolul jurisdicţional*
- Consiliul de stat este eşalonul suprem al jurisdicţiei administrative, care judecă în contencios litigiile dintre cetăţeni şi administraţie. El anulează toate actele administraţiei care au fost emise nelegal. Consiliul judecă în primă şi ultimă instanţă de atac, recursurile îndreptate împotriva decretelor, actelor organismelor colegiale cu competenţă naţională, precum şi litigiile apărute cu privire la alegerile regionale şi la alegerile a reprezentanţilor francezi în Parlamentul European. El are competenţă în recurs pentru litigiile apărute la alegerile municipale şi cantonale.
- Consiliul de Stat prezintă în fiecare an Preşedintelui Republicii un raport public, care prevede inclusiv reformele de ordin legislativ, reglementare sau administrativ, pe care îl propune Guvernului.

- *Tribunalele administrative*
- Au fost create în 1953. În acest moment există 36 de tribunale administrative, dintre care 28 în Franţa metropolitană.
- Tribunalele administrative sunt alcătuite din preşedinţi de camere şi din consilieri care exercită funcţii de raportori sau de comisari ai Guvernului.
- Tribunalele administrative sun organizate şi hotărăsc în conformitate cu prevederile Codului de justiţie administrativă.
- Pe lângă atribuţiile lor jurisdicţionale, tribunalele administrative pot fi solicitate, cu titlu consultativ, să dea aviz asupra problemelor care le sunt prezentate de către prefecţii din jurisdicţia lor.

- *Curţile administrative de apel*
- Au fost create prin legea din 31 decembrie 1987 privind reforma contenciosului administrativ. În acest moment sunt 8 curţi administrative de apel: Bordeaux, Lyon, Marseille, Nancy, Nantes, Paris, Douai et Vesailles.
- Curţile administrative de apel sunt prezidate de către un Consilier de stat. Acestea sunt compuse din preşedinţi de cameră, evaluatori şi consilieri care exercită funcţii de raportori şi comisari ai Guvernului.
- Curţile administrative de apel sunt organizate şi hotărăsc în conformitate cu dispoziţiile Codului de justiţie administrativă.

Consiliul Economic şi Social

- Consiliul economic şi social este o adunare consultativă constituţională pe lângă puterile publice. Pentru reprezentarea principalelor activităţi economice şi sociale, Consiliul încurajează colaborarea diferitelor categorii profesionale între ele şi asigură participarea lor la politica economică şi socială a Guvernului.
- Consiliul examinează şi sugerează adaptările economice sau sociale necesare inclusiv prin tehnologii noi.

- Consiliul economic şi social are o triplă misiune:
- Consiliază Guvernul şi participă la elaborarea politicii economice şi sociale;
- Facilitează, prin structura sa (231 membri desemnaţi de către organizaţiile economice şi sociale sau numiţi de către Guvern), dialogul între multiple categorii socioprofesionale, în vederea elaborării strategiilor de interes general;
- Contribuie la informarea adunărilor politice.
- Guvernul poate sesiza Consiliul Economic şi Social cu toate problemele
- economice sau sociale. Consiliul Economic şi Social se poate autosesiza în egală măsură cu privire la toate problemele ce privesc competenţa sa. Avizele, rapoartele şi studiile adoptate sunt transmise Primului–Ministru. Ele sunt adresate celor două adunări ale Parlamentului care poate primi raportorii în comisie şi în şedinţă publică. Acestea sunt publicate în Jurnalul Oficial.

- Organul de conducere al Consiliului este Biroul. Acesta este ales către adunare după fiecare reînnoire. Biroul este alcătuit dintr-un preşedinte 18 membri, câte unul pentru fiecare grup de reprezentare. Preşedintele conduce lucrările Consiliului. Membrii Consiliului Economic şi Social sunt aleşi pe o perioadă de cinci ani. Preşedintele şi Biroul Consiliului sunt alese pe o perioadă de doi ani şi jumătate.
- Cei 231 de membri ai Consiliului se împart în 9 secţiuni. Secţiunile sunt formate din 27 până la 29 membri. Fiecare secţiune cuprinde pe cât posibil cel puţin un reprezentant din fiecare grup.

- **Secţiunile C.E.S. sunt următoarele:**
- Secţiunea de afaceri sociale;
- Secţiunea muncii;
- Secţiunea economiilor regionale şi de planificare teritorială;
- Secţiunea calităţii vieţii;
- Secţiunea de finanţe;
- Secţiunea pentru relaţii externe;
- Secţiunea pentru activităţi productive, cercetare şi tehnologie;
- Secţiunea de agricultură şi alimentaţie;
- Secţiunea de probleme economice generale.

- Secţiunile se reunesc în fiecare săptămână, iar C.E.S. se reuneşte în plen a doua şi a patra marţi şi miercuri din fiecare lună.
- Temele abordate de către C.E.S. sunt rezultatul fie a unei solicitări a Guvernului, fie din proprie iniţiativă. În ambele cazuri, Biroul desemnează secţiunea însărcinată cu pregătirea proiectului pentru avizare.
- Secţiunea şi comisia specială de planificare desemnează un raportor pentru fiecare subiect alocat şi apoi să pregătească proiectele pentru avize, prezentând totodată şi un raport. Acestea pot în egală măsură să elaboreze studii care sunt supuse aprobării Biroului; pentru aceasta, adună documentaţia necesară, putând totodată să consulte personalităţi competente cu privire la subiect. Şedinţele secţiunilor se desfăşoară cu uşile închise.
- Adunarea votează în plen avizele prezentate de către raportorul desemnat de către secţiunea competentă; miniştrii sunt informaţi cu privire la subiecte înainte de a începe dezbaterile, aceştia putând participa activ la dezbateri. Şedinţele plenului sunt publice.

- **La momentul actual componenţa Consiliului Economic şi Social este următoarea:**
- Reprezentaţi ai profesiilor liberale – 4 membri
- Reprezentanţi ai asociaţiilor – 5 membri
- Reprezentanţi ai întreprinderilor publice – 10 membri
- Reprezentanţi ai mutualităţii – 4 membri
- Reprezentanţi ai Uniunii Naţionale a asociaţiilor familiale – 10 membri
- Reprezentanţi ai întreprinderilor private – 29 de membri
- Reprezentanţi ai Confederaţiei Franceze de încadrare – 7 membri
- Reprezentanţi ai francezilor stabiliţi în afara Franţei – 4 membri
- Reprezentanţi ai Confederaţiei Generale de Muncă – 17 membri
- Reprezentanţi ai Confederaţiei Franceze Democratice a Muncii – 17 membri
- Reprezentanţi ai Confederaţiei Franceze a Muncitorilor Creştini – 6 membri
- Reprezentanţi ai personalităţilor calificate – 40 de membri
- Reprezentanţi ai Confederaţiei Generale a Forţei de Muncă – 16 membri
- Reprezentaţi ai artizanilor – 10 membri
- Reprezentaţi ai cooperaţiilor – 10 membri
- Reprezentaţi ai teritoriilor de peste mare – 11 membri
- Reprezentaţi agricoli – 29 membri

Trentino Alto Adige
Lombardia
Valle d'Aosta
Friuli Venezia Giulia
Veneto
Piemonte
Emilia Romagna
Marche
Liguria
Abruzzo
Toscana
Molise
Puglia
Umbria
Lazio
Campania
Sardegna
Basilicata
Calabria
Sicilia

Italy
Administrative Divisions
International boundary
Region (regione) boundary
Province (provincia) boundary
National capital
Milan Region (regione) capital
Province (provincia) capital
Italy has 15 regions (regioni) and five autonomous regions (regioni autonome)* of Friuli-Venezia Giulia, Sardegna, Sicilia, Trentino-Alto Adige, and Valle d'Aosta.
The 107 provinces (province) have the same names as their capitals except where noted.
0 50 100 Kilometers
0 50 100 Miles
Lambert Conformal Conic Projection, SP 45 N / 37 N
SWITZERLAND
AUSTRIA
SLOVENIA
Ljubljana
FRANCE
CROATIA
BOS. AND HERZ.
SERBIA AND MONTENEGRO
MONACO
Bern
Verbano-Cusio-Ossola
VALLE D'AOSTA*
Aosta
PIEDMONT
Turin
Cuneo
Asti
Biella
Novara
Verbania
Varese
Como
Sondrio
Lecco
Bergamo
Brescia
Milan
LOMBARDY
Pavia
Lodi
Cremona
Mantova
Piacenza
Alessandria
Genoa
Savona
LIGURIA
Imperia
La Spezia
Massa-Carrara
Massa
Lucca
Pistoia
Prato
Pisa
Florence
Livorno
TUSCANY
Siena
Arezzo
Grosseto
Elba (Livorno)
Ligurian Sea
TRENTINO-ALTO ADIGE*
Trento
Bolzano
FRIULI-VENEZIA GIULIA*
Udine
Gorizia
Trieste
VENETO
Belluno
Pordenone
Treviso
Vicenza
Verona
Padova
Venice
Gulf of Venice
Rovigo
Ferrara
Modena
Bologna
Reggio nell'Emilia
EMILIA-ROMAGNA
Ravenna
Forlì-Cesena
Forlì
Rimini
Pesaro
Pesaro e Urbino
SAN MARINO
Ancona
Macerata
MARCHE
Perugia
UMBRIA
Ascoli Piceno
Terni
Teramo
Pescara
Chieti
Viterbo
Rieti
L'Aquila
LAZIO
ABRUZZO
VATICAN CITY
Rome
Latina
Frosinone
Isernia
MOLISE
Campobasso
Foggia
Benevento
Caserta
CAMPANIA
Avellino
Naples
Salerno
Potenza
Matera
BASILICATA
PUGLIA
Bari
Taranto
Brindisi
Lecce
Golfo di Taranto
CALABRIA
Cosenza
Crotone
Catanzaro
Vibo Valentia
ISOLE EOLIE (Messina)
Messina
Reggio di Calabria
Ionian Sea
Palermo
Trapani
SICILIA*
Enna
Caltanissetta
Catania
Agrigento
Siracusa
Ragusa
Sicily
Strait of Sicily
Pantelleria (Trapani)
Mediterranean Sea
Corsica (FR.)
Olbia-Tempio
Olbia
Tempio Pausania
Sassari
Nuoro
Sardinia
SARDEGNA*
Ogliastra
Oristano
Medio Campidano
Lanusei
Sanluri
Cagliari
Carbonia
Carbonia-Iglesias
Tyrrhenian Sea
Adriatic Sea
Tunis
ALGERIA
TUNISIA

Spania – comunitati autonome (regiuni)

SANTANDER
OVIEDO
LA CORUÑA
GIJON
BILBAO
PAMPLONA
LEON
VIGO
BURGOS
VALLADOLID
ZARAGOZA
BARCELONA
SALAMANCA
MADRID
VALENCIA
P. DE MALLORCA
ALBACETE
ALICANTE
CORDOBA
MURCIA
SEVILLA
GRANADA
CARTAGENA
HUELVA
JEREZ DE LA FRONTERA
MALAGA
ALMERIA
CADIZ
ISLAS CANARIAS

Elemente de comparaţie	*Spania*	*Italia*	*Observaţii*
Forma de organizare a statului	Monarhie constituţională (parlamentară) ereditară	Republică parlamentară	Rege vs. Preşedinte Guvernarea parlamentară element comun.
Legea fundamentală a statului	Constituţia din 1978	Constituţia din 1947	Fiecare a suportat modificări ulterioare
Administraţia centrală a statului	- Parlament format din Camera Deputaţilor şi Senat ales pe 4 ani; - Guvern numit de Rege	- Parlament format din Camera deputaţilor şi Senat ales pe 5 ani; - Guvern numit de Preşedinte	Legislatura mai mică (cu 1 an) în Spania.
Reprezentarea regională în Senat	Fiecare Provincie are 4 mandate indiferent de numărul populaţiei	Fiecare Regiune are minim 7 senatori.	Senatul în Italia dispune de un nr. mai mare de locuri (315 faţă de 259 în Spania)

Organizarea administraţiei locale	Un sistem cu trei niveluri de administraţie locală.: regional, departamental şi de bază	Un sistem cu trei niveluri de administraţie locală.: regional, departamental şi de bază	Un singur nivel intermediar de administratie.
Structura administraţiei pe niveluri	*La nivel regional* – 17 regiuni cu statut de comunităţi autonome; *La nivel departamental* – 50 provincii cu regim de colectivităţi locale; *La nivel de bază* - 8103 comune, cu regim de colectivităţi locale.	*La nivel regional* – 20 regiuni din care 5 cu statut special, având regim de comunităţi autonome; *La nivel departamental* 110 provincii şi 3 provincii cu statut special, cu regim de colectivităţi locale; *La nivel de bază* 8108 comune cu regim de colectivităţi locale.	O structură asemănătoare cu toate că formele şi dimensiunile ţărilor sunt diferite.

Existenţa statutelor speciale de autonomie	Sunt 3 Comunităţi cu statute speciale de autonomie: Ţara Bascilor, Catalonia, Galicia	Există 5 regiuni cu statut special de autonomie: Friuli-Venezia Giulia , Valle d'Aosta , Sardinia, Sicilia , Trentino-Tirolul de Sud .	Fiecare stat are regiuni care se bucură de un statut special de autonomie reglementat prin Constituţie.

Modalitatea de exercitare a autonomiei	Exercitarea autonomiei se face prin delegare sau transfer; competenţele comunităţilor autonome sunt limitate prin Constituţie	Regiunilor le sunt delegate domeniile de competenţă (administrativă şi legislativă) prin Constituţie.	Italia este statul cu cea mai descentralizată administraţie.

Organele de conducere ale structurilor locale de administraţie	*Comunităţile autonome*: - Adunare Leegislativă; - Consiliu de Guvernare; - Preşedinte. *Provincia:* - Deputăţie; (Adminitraţie Autonomă) - Preşedintele Deputăţiei. *Municipiile:* - Primar; - Consiliul Municipal; - Consilieri.	*Regiunea:* - Consiliul Regional: - Adunarea Regională; - Preşedintele Adunării. *Provincia:* - Prefect; - Consiliul Provincial. *Comuna:* - Primar; - Adunarea Comunală.	Fiecare stat are structuri administrative locale clar delimitate prin competenţele pe care le au.

Stat unitar clar definit prin Constituţie	Ţara „autonomiilor” Intenţia de dobândire a autonomiei teritoriale de către Ţara Bascilor şi Catalonia	Stat regional cu intenţii de “federalizare”.	Cu toate acestea Constituţiile prevăd clar că atât Spania cât şi Italia sunt *state unitare*.